25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6785 — 1 ՄԱՅԻՍ 1908 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 13 ՐԷՊԻ-ԻԼ-ԱԽԷՐ 1326 — 14 Mai 1908 — 25e année — № 6785

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԷԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՄԱՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 100 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՍԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درحلیه غلطه

"ARÉVELK,"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur - Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Consple, Galata

10 PARAS

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻ ՄԷՋ

Պակադրութիւններ.— Գիւղեր և թէ քաղաքը պակադրութիւնները թէեւ անխմամտելի են նախորդ և հաղարատարիներու հետ, բայց և այնպէս թէ՛ անցեալ և թէ այս տարի ամուսնութիւններ տեղի կ'ունենան Մշոյ մէջ, դարձեալ ալ նուազ թիւով, կարելի է ըսել որ հիմա պակադրութիւնները աւելի դիւրութեամբ ու նուազագոյն ծախքերով տեղի կ'ունենան։ Եթէ հարց ղուրութիւնը աղքատ դասին դժուարութիւն չպատճառէր, կրնայինք ապահովապես ըսել թէ պակիները նախկիններէն աւելի շատ ու մաքէլի պիտի ըլլային։ Եթէ այսօր աղքատութիւն կայ, անկէ առաջ խախանը կար, անհարկի ու քաջալերի պարագ մը, զոր փեսային ծնողքը պարական էին հատուցանել աղջկան հօրը կամ պաշտպանին, իբր փոխարինութիւն աղջկան հօրանց ընելիք օժիտին։ Մինչդեռ օժիտը պարուակ մըն էր ու չաքաշար կը շանագործուէր ի՛նչպէս փեսային տանը։ Այսօր խախանը թէեւ չէ վերջացած ու տեղ տեղ ազգուկի նման դեռ կը կերարկուի կարգ մը գեւ-հիկ գիւղացիներու կողմէ, բայց կարելի է ըսել որ 100ին 70-80 նուազած է։ Կարելի էր բոլորովին արմատախիլ ընել, եթէ պակադրութիւնները պահանջուած կանոնաւորութեան ենթարկուէին և առանց հրամանի պակադրութիւններ տեղի չունենային։ Մինչ ընդհակառակն է որ տեղի կ'ունենայ. բազմաթիւ պակիներ կ'ըլլան այս և այն կողմը, գաւառակներ, գիւղեր, երբեմն նոյն իսկ Առաջնորդարանի քթին տակ, որոնց մասին կանոնական արձանագրութիւններ իսկ կը պակսին։ Ասոր պատճառները են հազուագիւտ պաշտօնեաները, ինչպէս Առաջնորդն ու իր ներկայացուցիչը և պակադիր քահանաներու նախիրը։ Ու միայն արձանագրութեան եւ հրամանի համար չէ որ կը փնտռուին պակիները, այլ հաւանաբար հակադրութեան բացայայտութիւն է որ աւելի չեղեալ կ'ուզենք։ Այս տեսակ գաղտագողի պակիներով կամ պակի ձեւացումներով կրօնական, ընտանեկան-ամուսնական աններելի դեղծումներ ալ տեղի կ'ունենան յաճախ, ի՛նչպէս եկեղեցւոյն և ի քաղաքացւոյն ընտանեկան պարկեշտ, աւանդապահ կենցաղավարութեան։ Մինչ մամուլը այնքան բազմգան, երկարատեւ գրուածներով, ամուսնական վաղեմի կանոններու վերլուծութեամբ և բացատրութեամբ կը միտի պահանջող միտքերը պատասխանել ամուսնալուծման հարցին ի նպաստ, որ հետզհետէ կ'ուսանիսրարի, կը վիճաբանուի, ժամանակի պայմաններուն ու պահանջներուն համաձայն, բերուելու համար եզրակացութեան մը, որ հաշտ ըլլայ սկզբունքով եկեղեցական կարգադրութիւններուն ալ, անդին, տեղ տեղ, տէրերերը կրնան պահպանիլով մը պակի լուծել և նոր մը օրէնել։ Տխուր օրինակները բազմաթիւ են Պուլանքի մէջ, և այժմ դարձեալ մէջ ալ ակած են ճարակ գտնել ամուսնական ծանր զեղծումներ և ապօրէն պակիներ։ Բանի պակիներ ալ անպակաս չեն՝ իրենց պարականութեան անգիտակ քահանաներու ձեռամբ, որ խաղալիկ կը դառնայ երբեմն գեհենի գիւղացիի մը ալ, անոր խարեր համար ապօրէն պակիներ ձեւացնելով։ Դարձի Բալոց գիւղացի Հայ մը իր հիւանդ կինը ձգած, ուրիշ կին մը առած է, զոր բարի ծերկիկ աէրերը պակեր է։ Փողոկացի մարդ մը կինը թողած և անպակ կին մը բերած է, ու կը համարձակի յայտարարել թէ պակաւած է։ Խոզիւղի մէջ, հեռու, աղջիկ մը, հակառակ իր դժկամակութեան, կը պակուի երիտասարդի մը հետ, սակայն առաջատ չմտած՝ հարսանեկան քոլը կը թողու ու կը փախչի։ Ասոնցմէ զատ դեռ կան ուրիշ այրթողներ և կնաթողներ ալ, որոնց թիւը երթալով կը շատնայ, կրօնական զեղծումներու աւելի լայն դուռ բանալու համար։

Ի նպաստ ամուսնալուծութիւններու, արդարեւ հարկաւոր է լայնամիտ և թոյլատու գտնուիլ։ բայց օրինաւոր ու պատշաճ միջոցներու կիրարկութեամբ և ոչ թէ գունեղի տերէրներով, մէկ կողմէ գոհացնելով շատ անգամ այրթողկնաթողներու ամուսիններու անպարկեշտ հանոյքները, միւս կողմէ զրկուած կիներու և աղբերու իրաւունքները բռնաբարելով։ քանի որ եկեղեցին հետզհետէ արտաքսութիւն կը ցուցնէ ըստ կարելւոյն գահացամոլու պատճառների դիմողներուն։ Իր պարտաւորութիւնները ոռնարարդ քահանան և անոր ազէտ գործակիցները այդ տեսակ կրօնական զեղծումներու ծնունդ տալով, ո՛չ միայն կը տրորեն օրէնքը, այլ առանց թափանցելու իրաւունքին, ասեղ ասիմի մէջ կը թաթխեն լքեալ կողմի պարիւը, կը վրդովեն անոր զգացումները, նպաստաւորելու համար այլ մը, որ թերեւս շատ անիրաւ էր կնոջ դէմ, կամ կին մը, որ անարժան էր վերամանութեան, իր պակին որբութիւնը ազատած ըլլալով։ Կան սակայն այրեր ու կիներ, որոնք իրաւունք և կենսական պէտք ունին կեկին ամուսնանալու ու բարով ապրելու համար։ Մինչ՝ առանց անոր՝ զրկուած կը մնան երկար տարիներով, չատերը նոյն իսկ ցմահ։ Այսպիսի թեմերում, եթէ հոգեւորական պաշտօնէութիւնը պարտաճանաչ ըլլար, ինքնին կը հետամտեր և կը ջանար իրաքանչիւրին պատշաճ լուծումը ձեռք բերելու ամուսնական վէճերու որոնք յաճախ ցաւագին և անտանելի կը դառնան։ Որովհետեւ եթէ ամբոխին թողնի՝ կրնայ բացուիլ շատ պժգալի զեղծումներու դուռը, ինչպէս ալ եղաւ անցեալ տարի։ Գեղացի Հայ մը՝ անդրանիկ տղուն մահէն վերջ՝ այրեցած հարսը երկրորդ տղուն կնութեան կուտայ և նոյն իսկ՝ ինչպէս կ'ըսուի՝ տերէրի մը պակել տուեր է։ Ահա, թէ ի՛նչպէս կրնայ գայթակղական դառնալ հայ գեղականի ընտանեկան կեանքը, որ նահապետական բազմադիմ ընտանիքներու մէջ, իր որբութիւնը պահել կրցած էր, աւելի հին ու յետադէմ համարուած դարերում։ Հետեւաբար, լուսագոյն է ընդունիլ կանոնական ամուսնալուծման եղանակը և գործադրելի ընծայել, քան թողուլ այդ գաղտի միջոցներով՝ ամուսնական-կրօնական չարաչար զեղծումները ամէն կողմէ տարածուին և գայթակղութիւնը, իրաւունքի զրկանքը վրդովեն գիւղականի ընտանեկան համարքը։

Շաբաթ մը առաջ Առաջնորդարան եկաւ մասաղատի հարս մը, որ երկու տարի առաջ պակուած է Ծղակցի ազգ մը հետ. վերջինը խեղճին պատիւը խլելէ վերջ՝ այս անգամ ալ գացեր ուրիշ արամքի կնոջ մը հետ խառնակեր և իրար առնելով փախեր են ուրիշ գիւղ մը։ Նախկին մանկամարդ կինը՝ արտասուալից աչքերով եկեր դեղ ու դարման կը խնդրէ իր լքուած, նախատուած վիճակին։ Մինչ լքումն ու նախատինքը չեն։ Դժբախտը ապրատաէ ալ զրկուած է։ Ո՛ւր երթայ, ի՛նչպէս ապրի։ Մարքա՛լ չի պատշաճիր, նստելով չապրուիր։ և եթէ դարման չտարուի, պէտք է տառապի ու մեռնի։ կամ գլուխ անբարոյականութեան անդունդին մէջ։

Դեռ առանց քիչուոր են։ անդին կան անհաւատարմութիւնը... Զգեց որ հետզհետէ տարածուի սա կարծիքը թէ խեղճ կինը խեակորոյս դարձած էր զակին անհետացման վրայ, որուն գտնուելու մասին յոյս չունէր ընաւ։ Բայց Պ. Մ.Թ.Բի մայրը ալլապէս զգածուած ըլլալ չէր թուեր։ Այդ ամէն իրարանցումին մէջ իր հարսէն աւելի զաւակը կը մեղքար և մանաւանդ դատապարտի մը պէս ցաւոտ վիճակներ արձակելու ատիճն եկած կը գտնէր։

— Զամ գիտեր թէ ինչո՞ւ համար քու կինդ —ոու բառը չեշտեց՝ ազուն պատասխանատուութիւնը զգացնելու համար— ատուր ասկնուվրայ ըրեր է, լաւանում կալ ալով, որ ձեռքի տակ տեղ մը գտնուելու չէր, այլ բանալիով գացուած դարակի մը մէջ։ Պատառ մը չեմ տեսներ որ այդ դէպքը յուզում պատճառէ ձեզի։ խեղճ էակառ, արդէն պէտք ալ չունիք յուզուի, քանի որ դժուարամարսութեամբ կը առապիք արդէն։ Ժէրմէնի մայրական զգացումը գովեստի արժանի է։

Այդ հոն պարբերութիւնը արտասանէլն յետոյ չունչ առած էր Տիկին Մ.Թ.Բ, տանն չգիտէով որ պատասխանէ զաւակը։ Իր խատարեր երեւոյթն առաւ նորէն ու չափազանց ցուրտ երեւոյթով մը ըսաւ.

— Բնաւ չեմ զարմանար եղածին վրայ և ցաւով կ'ըսեմ թէ այդպիսի դժբախտութիւն մը ապշութիւն չի պատճառեր ինծի, երբ վարձկան կին մը կը գործածեն, փոխանակ իրենք դիտնելու զաւակնին, ինչպէս ըրած եմ, ինչպէս ըրած է մայրս։ Բա՛ կինդ ալ այնպէս պիտի ընէր, եթէ երբեք տեղի տուած չէլլայիր անոր քմահաճոյքներուն և անբացատրելի մերժումին՝ իր ամէնէն նուիրական պարտականութիւնը կատարելու համար։

Ցեռոյ, միշտ իր սէգ երեւոյթը պահելով, Տիկին Մ.Թ.Բ հառաչ մը արձակեց ու լռեց։

— Ինքդինքդ մի՛ չարչարեր, այլ սա Թիկնաթոռին մէջ նստէ՝ Պէտք է որ քնանալու փոքր ընես։ Ինչ բանէ կը վախնաս, քանի որ բժիշկը կ'ապահովցնէ քեզ։ Տե՛ս, իրար անցած եմ ես։ Մատհոգ երեւոյթ մը ունիմ մեթ։

Պ. Մ.Թ.Բ չէր համարձակած ըսել թէ պիտի զգածուէր, եթէ երբեք մայրը բան վախոտ մը մէջ տեսնէր, որովհետեւ խեղճ մարդը, հակառակ ամէն բանի, կը սիրէր իր կինը։ Սա գաղափարը թէ ժէրմէն կրնար մեռնիլ, իր ամուսնոյն կողմէ մերժուած ըլլալուն համար, սարսուռ կը պատճառէր Պ. Մ.Թ.Բի։ Այդ երիտասարդ, կենսալից, շնորհալից ու գրաւիչ կինը մեռած տեսնել, ինչ սոսկում։ Պ. Մ.Թ.Բ ինչ գիշեր մը անցուցած էր կնոջը և մօրը մէջտեղ։ առաջինը թմրութեան մէջ թաղուած՝ հեծեծիւններ կ'արձակէր, իսկ վերջինը կը ռնգաչնչէր և իր ախոռ բերանին ծալքերը ասատուած-նէն ու մարդիկը իբր վկայ ցոյց կուտային այն սոսկալի թեան, որով առանց արտնչալու կը սպասէր դէպքերու ընթացքին, լաւ թիկնաթոռի մը խորը թաղուած։

Այդ միջոցին Տիկին Մ.Թ.Բ կը փչէր աջ արգանակին վրայ, զոր Մարթի բերել տուած էր կրկին, երեսի իւղը հանել տալէ յետոյ։ Այդ գործով զբաղած էր ընդհանրապէս Պ. Մ.Թ.Բ, աւելուն դէմքով, ներացած, աչքերը կարմրած, եռին կը զուսնար հինգ վայրկեանը ունալ մը, հիւանդին վիճակը քննելու համար։ Տեղէն վեր ցատկեց, երբ մօրը սա յայտարարութիւնը լսեց։

—Բայց հէգ բարեկամս, չի վայլեր որ այդպիսի տկարութիւն մը ունենայ երիկ մարդ մը։ Հոս եմ. գիլերանց եկայ կառքով, հարցուիս առնելու վատագէտ աչքս առնելով։ Իմ առողջական վիճակէս աւելի կնոջդ հիւանդութեամբ կը զբաղիս։

Պ. Մ.Թ.Բ, որ իր մայրը կը պաշտէր, փմմնջեց.

— Ցաւամ թէ պղ չէք առած։

— Ապահով չեմ, քանի Տիկին Մ.Թ.Բ արժանապատուութեան չեշտով։ Բայց թեմով մի՛ զբաղի՛ր։ Անշուշտ մնալու համար պէտք է թեթեւ մը խորվել և նորէն լեցընել ճնշոցին մէջ։ բայց այս կերպով ատացուած իւղը առանձին պէտք է պահել, զայն բնաւ խառնելու չէ առաջինին հետ, որ կը կոչուի անարատ իւղ (huile vierge), հիշդ ձիթապտուղէն առնուած առաջին իւղին պէս։ Ինչպէս անցեալ անգամ ըսինք, 100 քիլօ չկեղծուած ընկոյզէն 30—35 քիլօ մաքուր իւղ կարելի է ատանալ։

Ընկոյզի իւղը կը գործածեն ձիթաւիղի տեղ։ այն տեղերը ուր ձիթենին չաճիր, ընկուզենին կրնայ բազմանալ և առատ բերք տալ։ ընկոյզի իւղը՝ չվարժուողին վրայ զարմանալի տպաւորութիւն մը կ'ընէ։ մենք անձամբ առիթ ունեցած ենք գործածելու այս իւղը, գրեթէ երկու տարի շարունակ, Սմիւռի մօտ՝ ազարակի մը մէջ ապրած ատենիս։ սկիզբները չատ անտրժելի չեկաւ մեզի, բայց անգամ մը վարժուելէ չեկաւ մեզի։ Ինչ որ ասորոհամ կը գանէինք զայն, մանաւանդ աղցանի համար։ Գալով ընկոյզի իւղին՝ ճարտարարուեստի մէջ գործածութեան, ներկարարութեան մէջ ալ ապառում կրնայ ունենալ, որովհետեւ կաուտիկ իւղին նման, օդին մէջ օքսիտանալով՝ չորցող իւղերու դասակարգէն է։

(Գ. Մ. Ամասիա). — Ագարակներու մէջ տեղի ունենալիք այլ և այլ չինութիւնց համար քաղաքի ճարտարապետներուն դիմելը խոհեմութիւն չէ. ասանք այդ տեսակ գործերու մէջ կ'անձրկին, բառին բուն նշանակութեամբը։ Եւրոպայի մէջ այդ կարգի գործերը հողագէտ-ճարտարագէտներու (ingénieur agricole) կը յանձնուին։ քանի որ ձեզ համար այդ գործերուն հետաքրքրութիւնը յագեցնելու համար։ մինչ օգուտ կայ, աւելի խօսել այս մասին, քանի որ գործադրել կարելի չէ, այդ տեսակ աղերու գործարաններու չգոյութեան պատճառաւ։

Կարին Ն. Յ. ԳԱԼԱՅՅԵԱՆ

ՓՈՐՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Գ. Յ. Ս. Ուրֆա).—Ընկոյզէն քնարի և կարելի եղածին չափ շատ իւղ ստանալու համար, անհրաժեշտ է 2—3 ամիս պահել զայն օդասուն և խոնաւութենէ զերծ ամբարանոցի մը մէջ, երբեմն երբեմն թիով խառնելով ընկոյզի դէղը, որպէսզի ջիղ մնացածներ եթէ կան խմբելով չկծուին։ Թարմ ընկոյզին մէջի իւղը սկիզբէն օճառի նման փրփրալից վիճակ մը ունի, ժամանակ անցնելով միայն կը հասնենայ, հետեւաբար ձմեռան մէջ պէտք է ձեռնարկել իւղահանութեան։ Իւղի յատկացուած ընկոյզը պէտք է խնամով կեղեւել և միջուկը մաքրել, կծուածները պէտք չէ թողուլ երբեք մաքրուածներուն մէջ։ հակառակ պարագային. բնական է որ ատացուած իւղը անախորժ և լեղի համ մը կ'ունենայ։ Այս կերպով մաքրուած միջուկներէն իւղ հանելու համար երկու դրութեան կը հետեւին, ամանք կէս մը կը խորվին դանդաք և վերէն ճնշոցին (էճնտէրէ, pressoir) տակ կը լեցընեն։ ուրիշներ ալ դանդակի ճնշոցին կը դիմեն, այս երկրորդ դրութիւնը, առաջինէն նախամեծար է, որովհետեւ ատացուած իւղը աւելի պարզ ժամամ, յատակ և գոյնն ալ աւելի անմահաց կ'ըլլայ։

Այս գործողութեան համար մասնաւոր ճնշոցներ կը գործածուին Եւրոպայի մէջ Mabille եղբարց (ի Ֆրանսա) գործարանը կրնայ հայթայթել այդ տեսակ ճնշոցներ, չափաւոր գներով։ Ո՞ր դրութեան ալ հետեւելու ըլլաք, մնացած խիսը (քիւսպէ, (tourteau) դարձեալ մաս մը իւղ կը պարունակէ իր մէջ, զոր բոլորովին հանելու համար պէտք է թեթեւ մը խորվել և նորէն լեցընել ճնշոցին մէջ։ բայց այս կերպով ատացուած իւղը առանձին պէտք է պահել, զայն բնաւ խառնելու չէ առաջինին հետ, որ կը կոչուի անարատ իւղ (huile vierge), հիշդ ձիթապտուղէն առնուած առաջին իւղին պէս։ Ինչպէս անցեալ անգամ ըսինք, 100 քիլօ չկեղծուած ընկոյզէն 30—35 քիլօ մաքուր իւղ կարելի է ատանալ։

Ընկոյզի իւղը կը գործածեն ձիթաւիղի տեղ։ այն տեղերը ուր ձիթենին չաճիր, ընկուզենին կրնայ բազմանալ և առատ բերք տալ։ ընկոյզի իւղը՝ չվարժուողին վրայ զարմանալի տպաւորութիւն մը կ'ընէ։ մենք անձամբ առիթ ունեցած ենք գործածելու այս իւղը, գրեթէ երկու տարի շարունակ, Սմիւռի մօտ՝ ազարակի մը մէջ ապրած ատենիս։ սկիզբները չատ անտրժելի չեկաւ մեզի, բայց անգամ մը վարժուելէ չեկաւ, խիստ ախորհամ կը գտնէինք զայն, մանաւանդ աղցանի համար։ Գալով ընկոյզի իւղին՝ ճարտարարուեստի մէջ գործածութեան, ներկարարութեան մէջ ալ ապառում կրնայ ունենալ, որովհետեւ կաուտիկ իւղին նման, օդին մէջ օքսիտանալով՝ չորցող իւղերու դասակարգէն է։

(Գ. Մ. Ամասիա). — Ագարակներու մէջ տեղի ունենալիք այլ և այլ չինութիւնց համար քաղաքի ճարտարապետներուն դիմելը խոհեմութիւն չէ. ասանք այդ տեսակ գործերու մէջ կ'անձրկին, բառին բուն նշանակութեամբը։ Եւրոպայի մէջ այդ կարգի գործերը հողագէտ-ճարտարագէտներու (ingénieur agricole) կը յանձնուին։ քանի որ ձեզ համար այդ գործերուն հետաքրքրութիւնը յագեցնելու համար։ մինչ օգուտ կայ, աւելի խօսել այս մասին, քանի որ գործադրել կարելի չէ, այդ տեսակ աղերու գործարաններու չգոյութեան պատճառաւ։

Կարին Ն. Յ. ԳԱԼԱՅՅԵԱՆ

ՓՈՐՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Գ. Յ. Ս. Ուրֆա).—Ընկոյզէն քնարի և կարելի եղածին չափ շատ իւղ ստանալու համար, անհրաժեշտ է 2—3 ամիս պահել զայն օդասուն և խոնաւութենէ զերծ ամբարանոցի մը մէջ, երբեմն երբեմն թիով խառնելով ընկոյզի դէղը, որպէսզի ջիղ մնացածներ եթէ կան խմբելով չկծուին։ Թարմ ընկոյզին մէջի իւղը սկիզբէն օճառի նման փրփրալից վիճակ մը ունի, ժամանակ անցնելով միայն կը հասնենայ, հետեւաբար ձմեռան մէջ պէտք է ձեռնարկել իւղահանութեան։ Իւղի յատկացուած ընկոյզը պէտք է խնամով կեղեւել և միջուկը մաքրել, կծուածները պէտք չէ թողուլ երբեք մաքրուածներուն մէջ։ հակառակ պարագային. բնական է որ ատացուած իւղը անախորժ և լեղի համ մը կ'ունենայ։ Այս կերպով մաքրուած միջուկներէն իւղ հանելու համար երկու դրութեան կը հետեւին, ամանք կէս մը կը խորվին դանդաք և վերէն ճնշոցին (էճնտէրէ, pressoir) տակ կը լեցընեն։ ուրիշներ ալ դանդակի ճնշոցին կը դիմեն, այս երկրորդ դրութիւնը, առաջինէն նախամեծար է, որովհետեւ ատացուած իւղը աւելի պարզ ժամամ, յատակ և գոյնն ալ աւելի անմահաց կ'ըլլայ։

Այս գործողութեան համար մասնաւոր ճնշոցներ կը գործածուին Եւրոպայի մէջ Mabille եղբարց (ի Ֆրանսա) գործարանը կրնայ հայթայթել այդ տեսակ ճնշոցներ, չափաւոր գներով։ Ո՞ր դրութեան ալ հետեւելու ըլլաք, մնացած խիսը (քիւսպէ, (tourteau) դարձեալ մաս մը իւղ կը պարունակէ իր մէջ, զոր բոլորովին հանելու համար պէտք է թեթեւ մը խորվել և նորէն լեցընել ճնշոցին մէջ։ բայց այս կերպով ատացուած իւղը առանձին պէտք է պահել, զայն բնաւ խառնելու չէ առաջինին հետ, որ կը կոչուի անարատ իւղ (huile vierge), հիշդ ձիթապտուղէն առնուած առաջին իւղին պէս։ Ինչպէս անցեալ անգամ ըսինք, 100 քիլօ չկեղ-

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԳԼՈՒԽ Զ.

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐ

Յօդ. ՃՀԵ.— Բանի որ ազգային վարժարաններ ամբողջապէս հասարակաց հաստատութիւններով չեն մատակարարուիր, այլ առձեռն նպաստներով և բարեպաշտական նուէրներով կը դառնան, աշակերտաց ծնողքներու կամ խնամակալներու կողմէն թոշակի վճարումը պարտաւորութիւն է, և ոչ օք ինքնին ազատ պիտի հանաբի կամ ազատ կացուցանելու համար հնարքներ և պատճառներ պիտի տեղծէ։ Միւս կողմէն վճարուելիք թոշակն ալ բացարձակ և միօրինակ չկրնար ըլլալ, այլ իւրաքանչիւր տարիներուն և կարողութեան համեմատութեամբ պիտի որոշուի և ոչ թէ առաջին ազատ կամքին պիտի թողուի։

Յօդ. ՃԼԶ.— Թոշակի գումարը թէպէտ տարեկանով կորոշուի, այլ վճարումները կրնան զանազան կերպերով վճարուիլ — տարեկան, վեցամեայ, եռամեայ, ամսական և չաբաթական— որ թէպէտ հաւաքման դժուարութիւն ունի, սակայն վճարողներու գիւրութիւն կ'ընծայէ, և վարժարանի մէջ ալ պատշաճ ցուցակներու կազմութեամբ գործը կը դիւրանայ։ Նախակրթարանի թոշակին լրացեալն է ամսական քսան և հինգ դրուշէն տարեկան երկու հարիւր դրուշ, որ զեղչուելով կրնայ ամենէն լեռին սահմանին հասնիլ որ է չաբաթը մէկ դրուշէ տարեկան քառասուն դրուշ։ Վճարումները վարժարան կը բերուին աշակերտներու կամ ծնողներու ձեռքով երկուշաբթի առաւօտեր անխափան. շաբաթականներ. ամեն երկուշաբթի, և ամսականներ ամսուան առաջին երկուշաբթին։ Վճարումները կ'ընդունի և ընկալագիր կուտայ տարբերակուած, ինքնատիպ և գումարը և վճարողը նշանակուած կը յանձնուին հաւաքողին, որուն ձեռքը կը մնայ իբր արժէքաւոր թուղթեր, և արժէքները կամ արժէքաւոր թուղթերը եռ դարձնելով հարիւր կուտայ Հոգաբարձութեան։ հաւաքման յաջորդ երեքշաբթի օրը։ Տեսուչը կամ հաւաքիչը ո՛վ որ է, պէտք է յատուկ և կանոնաւոր տուփ մը բանէ, ուր գանձումներ և ապառիկներ դիւրաւ տեսնուին։

Յօդ. ՃԼԷ.— Վերեւ նշանակուած թոշակներուն քանակները նախակրթութեան չորս դասընթացքներու համար են. լրացուցիչ Դասընթացքին քանակը կը կրկնուի և երկրորդական դասընթացքին կը քառապատկուի։ Այդ վերջին դասընթացքներուն մէջ ձրիավարժները պէտք չէ ատատացնել, և ձրիավարժի կամ զեղչի չնորհը պէտք չէ տալ, բայց այն աշակերտին որ նախընթաց դասընթացքներու մէջ առատ ուշիմութիւն և ընթերցողն զնահատանքի արժանիքը ապացուցած է արդեամբ։ Նոր խակրթական չրջանին ուսումը ոչ միայնոր չկրնար զլացուիլ, իսկ կրթական չրջանի ուսումը կրնայ արժանաւորագոյններու վերապահուիլ։

Յօդ. ՃԼԸ.— Ամէն վարժարան պիտի ունենայ մատենադարան մը։ Մատենադարանը պիտի պարունակէ զանազան ծանօթ լեզուներով օգտակար և չահեկան և ուսումնական գիրքեր, որք կրնան ընթերցանութեան արուիլ օրդեակ օրերու պայմանագրութեամբ։ Իսկ պարտականութիւնս վարժուած եմ։ Իմ պարտականութիւնս կը ճանչնամ։

Պառաւ կինը անդին դարձուց աչքերը և զգածուած չեչասվ մը ըսաւ.

—Ա՜հ, պարտականութիւնը։

Պ. Մ.Թ.Բ ուռած աչքերը վեր առաւ։ Այո՛, լաւ բան մըն էր պարտականութիւնը։ կ'ուզէր գիտնալ այդ բանը։ Միայն թէ մօրը չհարցուց, վասան ըլլալով թէ տարբեր կերպով կ'ըմբռնէր ան։ Ու տաքերուն ծայրին վրայ կոխելով կնոջը մօտեցաւ, տեսնելու համար թէ աչքերը բացած է ան։ Որքան տժգոյն էր Ժէրմէն... Հապա՝ սեւածիր աչքերը։ Դուրսէն աղմուկ մը լսուեցաւ, դռներ բացուեցան և ձայներ բարձրացան. Մարթ սենեակին մէջ խոյանալով, գոչեց.

—Պարո՛ն, պարո՛ն, փոքրիկ Մաալէնը գտնուեցաւ։

Պ. Մ.Թ.Բ ստատում մը ըրաւ, մայրը հրեց նստած թիկնաթոռը և քիչ մնաց որ վար ձգէր արգանակին ամանը։ Սենեակատ կին մը, գեղանի և բարի դէմքով, չափազանց յուզուած, ներս մտաւ յաղթանդամ սանտուի մը հետ, որ մանուկ մը գրկած էր։

—Ա՜հ, Աստուած իմ։ Ա՜հ, տիկին... Ինչ երջանկութիւն...

Պ. Մ.Թ.Բ դողդողուն ձեռքերով բրդենց աղջնակը, մինչ Ժանն Տանարէ կը մրմնջէր.

—Իմ զաւակս ա՞ր է։

—Հոս է, տիկին. հիմա պիտի տեսնէք։

Պ. Մ.Թ.Բ սանտուն կանչեց.

—Թերէզ, չո՛ւտ, Մարթ, տիկինին բերէք իր մանուկը։

Ու Պ. Մ.Թ.Բ իր կնոջ սենեակը խոյանալով, բարձին վրայ, Ժէրմէնի քովդրաւ փոքր Մաալէնը և հեծկլտալով ըսաւ.

— Նինէթ, ասասիկ մեր սիրասուն զաւակը։

Ժէրմէն թոյլէն ծանրացած, աչքերը բացաւ և արցունքներ ժայթքեցին արտեւանունքներէն։

—Մա՜մա, գոչեց հիւանդ կինը։

Տիկին Մ.Թ.Բ դժգոհելով որ իրմով չէին զբաղեր, սեսարանը կը դիտէր, ներքնապէս յուզուած, սակայն առանց յայտնի ընելու։ Հռոմէական հոգի մը սներ ան։ Սակայն իր դէպ երեւոյթով դէմքը անչնորհ արտայայտութիւն մը ունէր։

Թերէզ ներս բերաւ փոքրիկ Ժաքը։ Միւս սանտուն Լուիզ անոր ձեռքէն յափշտակեց և սկսաւ համբոյրներով ծածկել Մաալը, մինչ Տիկին Տանարէ ալ իր կարգին իր զաւակը վրայ կը խոյանար։ Այո՛, նոյն ինքն Ժաքն էր։ Ա՜հ նանչիկ։ Օրօր ա՞ր քան երջանիկ պիտի զգար ինքզինքը։

(Շարունակելի)

ԲՕԼ ՄԱՐԿՐԻՒՔ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ԺԶ.

ԻՐԱՐ ԿԸ ԳՏՆԵՆ

Երբ Տիկին Մ.Թ.Բ ներս մտած էր զաւակին խրկաբաժնէն, հազիւ զգելով սարնուսին անհոգութիւնը, Պ. Մ.Թ.Բ փոքր ազատ մը կերպարանքն առած էր մօրն առջեւ։ Երբեք չպիտի համարձակէր խոստովանիլ Ժէրմէնի տագնապից վիճակին բուն պատճառը։ Դիւրութեան նշոյլ մը մնացած էր տրին մէջ։ Արդեօք կը նախազգար թէ մայրը պիտի դատապարտէր յանցաւորը, իսկ իրեն պիտի արգիլէր զղջալ և ներել։

Ուստի Պ. Մ.Թ.Բ լուռ մնաց այն գողգողային վրայ, ուր կը բարձրանար առջի իրիկուընէ ի վեր. այդ գողգողան կը ձեւացնէին էջ Բէլբիէ փողոցը, գանձուած գահարեղէնները, կնոջ ամուսնական

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Տպիան անցընելու օգուտները.— Ի՞նչ է եղբայրացում կոչուած զարձոդութիւնը հողագործութեան մէջ.— Արուեստական աղբերէն ոմանց օգտակարութիւնը Եւրոպայի մէջ.— Փոքր թղթակցութիւն։

Մեր անդեալ չարքաւոր ասաւելիին մէջ ըսինք թէ որքա՞ն են այն խնամքները զոր անհրաժեշտ է տալ հացահատիկներու արտերուն, անոնց բերքը չատցընելու համար։ խնդրոյն այս մասը ամբողջացնելու նպատակաւ այս անգամ մէկ քանի տող ալ կ'ուզենք յատկացնել այսօր հացահատիկներու արտերուն։

Յօրենի, գարիի և կամ վարսակի սունկերը զօրացնելու համար միջոց մըն ալ կայ, որ շատ տեղերի գործ կը դրուի և առհասարակ լաւ արդիւնք կուտայ։ Գարնան այս եղանակին մէջ, երբ հացահատիկներու արտերուն վրայէն տափան (եուվարլագ, rouleau) անցնելու ըլլանք, անոնց ճիւղերը կը պառկին և մասամբ հողին կը կպչին։ այդ կպչած մասը իր կարգին արմատ կ'արձակէ, որով բուն սունկը աւելի կը զօրանայ։ փոխանակ մէկ տունկի վրայ երկու-երեք հակ գոյանալու, այնքան հակ կը գոյանայ, որքան որ արմատացած ճիւղ կը կրէ այդ սունկը։ այս գործողութիւնը մասնաւոր անուն մը ունի հողագործութեան մէջ, եղբայրանալ (քարաչլանմաք thallage) կը կոչուի։ Երբ տափանը անցընելէ վերջ թեթեւ անձրեւ մըն ալ գալու ըլլայ, ալ աւելի մեծ օգուտ կը տեսնուի։ Տափանին տեսակները կան, ամանք փայտէ չինուած կ'ըլլան, ոմանք թափօնու երկաթէ և ամանք ալ գլանաձեւ քարէ. չափէն աւելի ծանր տափան գործածելու չէ. միւս կողմէ ալ երբ արտը չափազանց թաց է, տափանով մէջը մտնելու չէ. երկու պարագային ալ՝ փոխանակ օգտակի վնաս յառաջ կուգայ։

Եւրոպայի մէջ ուրիշ միջոց մըն ալ ունին, ձմեռուան խոտութենէն վնասուող հացահատիկներու արտերը զօրացնելու, ուժգնելու համար. դժբախտաբար մեզի համար դժուարին և քիչ մը մեծածախս է թերեւս այդ միջոցը գործադրել, բայց հողագործներուն հետաքրքրութիւնը գոհացնելու համար ըսենք այն միջոցը, որուն կը դիմեն իրենց եւրոպացի արհեստակիցները։

Ուրիշ անգամներ առիթ ունեցանք խօսելու արուեստական աղբերու վրայ և այդ մասին մեր կարծիքը յայտնելիս։ այդ

մանամամով, այն աշակերտներուն օրք բաժանորդ կը գրուին իւրաքանչիւր ապրելոյն համար իրենց մէկ ամսականին համաչափ գումար մը վճարելով, և գիրքերը չկորսնցնելու, չպատռելու և չաղտեղելու և օրը օրին յանձնելու պայմանով։ Մէկ հատորը չյանձնած՝ ուրիշ հատոր մը չեն կրնար ընդունիլ։ Այս գիրքերու կարգին կը պատուին և բառարաններ, ուստից կրնան օգտուիլ աշակերտներ, բայց վաճառքէ դուրս չեն կրնար տալիլ։ Մատենադարանի գիրքերուն գինը և կազմերուն ծախքը կը հոգացուի այս վճարումներով, և կը ճոխանայ յաւուրց դրամական նպաստներով և գիրքերու և տեսարներու, քարտէզներու և պատկերներու նուէրներով։ Ուսուցիչներէն մին յաւուրց մատենադարանապետ կ'ընտրուի Հոգաբարձութենէն, և կանոնաւոր ամսաներով գիրքերու պահանջեան և տրուելոյն և առնուելոյն և դրամներուն գանձելուն կը հոգէ։

Յօդ. ՃԷԹ.— Վարժարաններ մատենադարանէ զատ գրատուն մըն ալ պիտի ունենան դասագիրքերու և դասական պիտոյքներու յաւուրց, ուր պիտի պահուին գործածական դասագիրքեր և գրենական պէտքեր՝ զեղչով տացուած, բայց կատարեալ գինով աշակերտներու վաճառուելու համար։ Այդ զեղչերուն տարբերութենէն գոյացեալ շահը, յաւուրց տացուած նուէրներէ և նախկին աշակերտներու գործածուած դասագիրքերը պիտի ծառայեն իրր մթերք անով կարօտ և չքաւոր աշակերտներու դասագիրք և գրական պիտոյք ճարելու համար։ Տեսուչը կամ թէ յաւուրց ուսուցիչ մը Հոգաբարձութենէն որոշուած այս գրադարանին հաշիւներն ու գործողութիւնները կը կատարէ։

Յօդ. ՃԶ.— Աշակերտաց և աշակերտուհեաց ձեռագործներուն արադրութիւնները, գծագրութիւնները, պատկերները, ասեղնագործութիւնները, կարուածները, ևն. ևն. վարժարանին կը պատկանին, եթէ նիւթերը վարժարանէն տրուեցան. իսկ եթէ իրենց ասունէն բերած նիւթերով չնած են՝ կրնան աշակերտք ասներնին տանիլ։ Մինչն թէ պատուոյ են ամենայնիւ իրենց գործածներէն ընտիր և հանուած կարգ մը վարժարանին թողուլ ի յիշատակ։

(Շարունակելի)

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Այս տարուան նոյեմբի վերջապէսները մանաւորապէս գեղեցիկ գոյն մը ունին։ Քանի որ սպիտակ պլուզները այս տարի ալ չեն յարգի են, բնականաբար փողկապին գոյնին մեծ կարեւորութիւն պիտի տուի։ Եթէ փողկապը շրջազգեստին գոյնին և գլխարկին կարնիդիւներուն հետ համաձայն ըլլայ, — չբջագայութեան զգեստի համար է խօսքերիս — այն ատեն ամբողջ զգեստը մանաւորապէս հաճելի երեւոյթ մը կ'առնէ։ Արանց փողկապներն ալ վառ գոյն մը ունին և կապուելիք տեսակը աւելի յարգի է քան պարզատ ծախսածները։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՐԲԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան լրագրէրը Ֆրէմտենպլատ, Ֆրանց Եղէֆ կայսեր յոբելեանին առթիւ արտասանուած վեհապատկան ճառերուն վրայ խօսելով, կ'ըսէ.— «Դերման կայսրութեան հետ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դաշնակցութիւնը օ՛չ միայն նիւթական ու քաղաքական շահերու ուղղութեամբ զօրաւոր ու անդրդուելի է, այլ մանաւանդ անոր համար որ ճշմարիտ և սիրալիր բարեկամութեան մը հիման վրայ հաստատուած է։ Շէօնպրունի մէջ բարեկամիներ կը գտնուէին բարեկամներու ասուր, զոր կը յարգեն իրենք ամէնէն զօրաւոր նեցուկները Երբեակ Զինակցութեան, քաղաքական այդ մեծ գիւռը, որուն նպատակն է խաղաղութիւնը ապահովել, և որ փառք օր մը կատարուեցաւ։ Դեղեցիկ գաղափար մը եղաւ այն, բղխած Իտալիոյ թագաւորին սիրէն, որով միեւնոյն օրը իր շնորհաւորութիւնները կը յայտնէր, և այդ իրողութեամբ բարեբաստիկ յոբելեանին առթիւ իր համակրութիւնները կը միացնէր իր ծանկեալ երկրին և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջև գոյութիւն ունեցող դաշնակցութեան։ Վիքտոր Էմմանուէլ թագաւորին շնորհաւորական հեռագիրը մեծ արտայայտութիւն մը կը ներկայացնէ այդ դաշնակցութեան ի նպաստ, և անոր զօրաւոր արդիւնքները աւելի ևս կը յայտնուին մտերմական ու խիստ սիրալիր շեշտով մը։ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ բնակիչները զոհունակութեամբ և երախտագիտութեամբ պիտի իմանան Իտալիոյ թագաւորին ջերմագին խօսքերը և պիտի ընդունին թէ Երբեակ Զինակցութեան պտուութիւնները մշացնող ամէնէն ամուր կապերը հիմնուած են Ֆրանց Եղէֆ կայսեր կողմէ եղած խաղաղասէր յայտարարութեանց վրայ։»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Վիլնայի կաթոլիկ թեմին մէջ տեղի ունեցած միջադէպերուն հետեւանքով, Ռուսիոյ ու Վատիկանի յարաբերութիւնները դժուարին շրջանի մը մէջ կը գտնուին այս միջոցս։ Այսու հանդերձ առայժմ չի նկատուիր կարգ մը գերման լրագիրներու այն լուրը թէ դիւանագիտական յարաբերութիւնները պիտի խզուին։ Ամառուայ կիրակի իրողութիւնը.—Մէկ քանի ամիս առաջ ռուս կառավարութիւնը պաշտօնական ըրաւ Վիլնայի եպիսկոպոսը՝ մանսենեէտ Ռոֆ՝ իր թեմին ոչ-կրօնական գործերուն քիչ մը չափազանց եռանդով խառնուած ըլլալուն համար։ Այդ պաշտօնականութիւնը, որուան բացատրութեանց հակառակ, աննպատակ ապատրութիւն մը գտներ Վատիկանի մէջ, որ չափաւոր եղանակով մը բողոքեց Բեռլինի պատրիարքի մէջ։ Ռուս կառավարութիւնը ո՛չ միայն նկատողութեան չառաւ այդ բողոքը, այլ վերջերս ներքին ու կրօնական գործոց նախարարութիւնը, ծանոյց Վիլնայի կղերականներուն՝ իսկոյն յաղորդ մը ընտրել պաշտօնական եղած եպիսկոպոսին։ Այդ կղերականները պատասխանեցին թէ խնդիրը Վատիկանի իրաւասութիւնը կը պատկանի և թէ ռուս կառավարութիւնը պէտք է հոն դիմէ։ Ասոր վրայ նոյն նախարարութիւնը անմիջապէս պաշտօնական ըրաւ կղերականները, դադրեցնելով անոնց թոշակները։ Այդ պարագան մեծ տհաճութիւն պատճառեց Վատիկանի մէջ, քանի որ Վիլնայի եպիսկոպոսութեան խնդրոյն համար բանակցութիւն կը կատարուէր Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան և Վատիկանի արտաքին գործոց քարտուղարին միջև։ Թէեւ Վատիկանի ու Բեռլինի միջև յարաբերութիւնները ձգտեալ են, բայց կեղծում մը հաւանական չի նկատուիր։ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Գ. Իզվոլսքի, որ տասը տարի աւելի ռուս դեսպան եղած է Վատիկանի մօտ, կ'աշխատի բարեկամաբար լուծելու խնդիրը։ Արդէն Վատիկանի մէջ ալ հաստատ համոզում կը տիրէ թէ Գ. Իզվոլսքի հաշտարար միջամտութեամբը խնդիրը նպաստաւոր լուծում մը պիտի գտնէ և Ռուսիոյ ու Վատիկանի բարեբաստիկ յարաբերութիւնները պիտի շարունակուին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱԲՈՆ

Ինչպէս ծանուցուեցաւ, իրաւարարական դաշնադրութիւն մը կնքուած է Մ. Նահանգաց և Ճաբոնի միջև։ Այդ կարեւոր դաշնադրութեան պատրաստութիւնը ռուսանճաբոնական պատերազմէն առաջ սկսած էր։ Ճաբոն իր տեսակին մէջ առաջին դաշնադրութիւնն է որ կը կնքէ, ինչպէս ճաբոնամերիկեան առեւտրական դաշնադրութիւնն ալ իր տեսակին մէջ առաջինը եղաւ։ Եւրոպական թերթերը կ'ըսեն թէ իրաւարարական այդ դաշնադրութեան կնքումը, իրարու վրայ լաւ հոգող դրացիներու միջև, արդիւնք է համաձայնութեան ու խաղաղութեան քաղաքականութեան, որ վերջին բառը կ'արտատանէ։ Հապսբուրգի յարաբերութիւնները (ինչպէս անցեալ օր հրատարակեցինք) ընդհանուր կարծիքը արտայայտելու երեւոյթը չունին։ Պէտք է հաւատալ թէ իրաւարարական դաշնադրութեան կնքումը, Ճաբոնի կողմէ ամերիկեան նաւատորմին եղած և ընդունուած հրաւէրն եղաւ, թէպէտ պիտի տայ դադրեցնելու այն զրոյցները թէ Մ. Նահանգաց ու Ճաբոնի յարաբերութիւնները ձգտեալ են։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Լոնտոնի մէջ, ինչպէս յաճախ ծանուցուեցաւ, մեծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին՝ Ֆրանսայի նախագահ Գ. Ֆալիէռի այցելութիւնը առթիւ։ Շատ մը հանդէսներ սարքուած են, մանաւանդ Բզվնդ Կարոլին Օբերայի թատրոնին մէջ հանդիսական ներկայացում մը։ Դիները բաւական սուղ պիտի ըլլան.— Պալքանի օթեակները՝ քառասուն ֆրանկական ոսկի, առաջին օթեակները՝ երեսուն, երկրորդ՝ տասնըհինգ, առաջին կարգի թիկնաթոռ՝ հօթը, պալքոնի թիկնաթոռ՝ չորս, նստարան՝ երկուքուկէս և ամէնէն ժամն տարերը կէս ոսկի։ Տոմակները հիմակուընէ կը վաճառուին։ Նոյն ներկայացման մէջ առաջին անգամ բեմ պիտի ելլէ Տիկին Բաւալիէրի։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԱՆ ԱԿՆԿԱՐԸ նոր-գոյն հոտառութիւն մըն է որ Քը-մրբոել անուն երեց մը կազմակերպեց վերջերս Անգլիոյ մէջ, ամուսնական միջնորդութեան գործը բարձրագոյն մակարդակի մը բարձրացնելու նպատակաւ։ Այդ երեցը կ'ըսէ թէ համակրելի և պատուաւոր չառ անձեր կան որոնք, ուրիշներու հետ պէտք եղածին չափ ծանօթացած չլլալնուն համար, չեն ամուսնացած։ Ամուսնական այս նորակազմ ակումբը այդպիսի անձերը առանձնակցութեանէ և ձանձրոյթէ դուրս քաշելու համար հաստատուած է։ Կազմակերպիչ երեցը կը տեղեկացէ թէ այդ ակումբը իր հաստատութեան առաջին մէկ քանի օրերուն մէջ իսկ մեծ յաջողութիւն ունեցած է։ Կը լրէ իր միջնորդութեամբ կատարուած ամուսնութիւններէն մէկ քանին. օրինակի համար այրիացած գործարանատէր մը ուսուցչուհիի մը ծանօթանալով անմիջապէս ամուսնացաւ անոր հետ։ Միթոնէր մը դատարիկուհիի մը հանելով, ծանօթացաւ անոր հետ և նաւագ մըն ալ, որ այլուս ձանձրացած էր նաւագնացութենէ, իրեն յարմար անաչէն աղջիկ մը գտաւ հոն։ Մէկ քանի օրեն զոյգերուն մէկը R. de Paris գրած էր, ինքն ալ, գործնական մարդ, անմիջապէս գրեց O de Cologne։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Սանիէի աստիճան արքունեաց մաքսային վերահսկչութեան Բղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Մէնվէռ Բեռպիմ պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Ակնոյ գայմագամ Շէքիպ պէյի։

ՊԱՆՏՕՆ.— Ճարմէվոյի օսմ. փոխհիպատոս անուանուեցաւ Կալպի օսմ. ընդհանուր հիպատոսարանին փոխ-հիպատոս ու քարտուղար Նշրատունկան Հրանտ պէյ, որուն յաջորդեց Բ. Դրան Թարգմանութեանց սենեկին քարտուղարներէն Հայոբ պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Սրրոբդ կարգի Մէէմիէ պատուանշան արուեցաւ Եպարքոսական Թղթակցութեանց դիւանին ծանկագրութեանց ճիւղին օգնականներէն Հայոբ պէյ։ Զորրորդ կարգի Մէէմիէի՝ Տրապիզոնի շրջանէն նաւապետ Սալիհ էֆ.։

— Իմթիազի սակի շքադրամ՝ Իզմիրի Թաղապետութեան նախագահ Թէվֆիգ փաշայի։

ՇԱՐՔԻՇ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ քարտիներու Ընկերութիւնը, ինչպէս յայտնի է, պայմանագրութեան արամադրութեանց համաձայն, մաքսային չենքեր պիտի շինէ Էմին Էօնիւն մինչեւ Սիրքէճիի նաւամատոյց։ Այդ չենքերուն եռին միեւնոյն ուղղութեամբ ճամբայ մը պիտի բացուի, Ջեռնհան պաշտօնատունը գրեց մաքսային վերահսկչութեան թէ նոյն ճամբան ալ պիտի աւելցուի մաքսատան չենքերուն վրայ, որպէս ծրագրուած ճամբան վերոգրեալ չենքերուն յարմար մէկ ուրիշ տեղէն սկսելու պայմանով պէտք է բանալ։

— Կ. Պոլսոյ քարտիզաց Ընկերութեան վարչական Խորհուրդին դեր-նախագահ անուանուեցաւ Անգլիոյ Պանքային Տնօրէնութենէն Գ. Ալիքէտ Ֆլոյդրն։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատունը մէկ-երկու շաբաթէն Թարգիոյ ամբասնոցը պիտի փոխադրուի։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան խորհրդական Գ. Սվէչին, որ արձակուրդով Եւրոպա կը գտնուէր և ճամբայ ելած էր Կ. Պոլիս գալու համար, Վիեննայի մէջ հիւանդացեր է։

ԴԱՏԱՍԱՆ նախարարութիւնը որոշեց պաշտօնական ընել և դատաստանի ենթակել Վանայ նահանգին վերաքննիչ ատեանին անդամներէն Գրիգոր և Յովհաննէս էֆ.ները՝ զեղծում գործած ըլլալնուն համար։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիին վարչական Խորհուրդին նախագահ Գ. Ֆոն Ֆրիլման, Տոյչէ Պանքի Տնօրէն Գ. Հէլֆերիխ և մէկ քանի հիւրեր, առջի օրը, Իսպիշէհր ուղեւորեցան զբօսական պտոյտի համար։

ԴԻՍԻԼԴՈՒԻՒ ՑՈՒՐԲԸ.— Ջեռնհան պաշտօնարանը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ փոխադրութեանց ծառայող ամէն տեսակ տալիք, գոմէշի կամ եզի կողմէ քաշուող, դէմէդդիւի տուրքի ենթակայ են՝ ձիով քաշուող կառքերու և տալիքներու համար սահմանուած սրոյ տակին համաձայն։

ԿԱԼՈՒՈՆԱԿԱՆ ՑՈՒՐԲԸՐԸ. — Ջեռնհան պաշտօնարանէն հրահանգ խնդրուեցաւ հեռեւեալ պարագային համար.— Կալուած մը երբ ուրիշին «ֆէրաղ» կ'ելլայ՝ պայմանով որ ընդունողը մինչեւ մահը խնամէ ասուղը, երկուքին ալ անունները կը նշանակուին արձանագրութեան ատեանի մէջ, որով այդ երկուքին ամսաթոշակներովը կալուածական տուրքերը հաշուակցելու համար դիմում ըլլալու պարագային ի՛նչ ընելու է։ Ջեռնհան պաշտօնարանը պատասխանեց թէ նախ պէտք է ճշդել որ նոյն կարգի կալուածներու տուրքը հնչուն դրամով գանձելու մասին «ֆէրաղը ընդունող կամ ընդունողն ո՞րան դիմում կ'ըլլայ։

ՊՈՏԱԿԱՆ Խորհուրդին օրէնսդիր մասին անդամ Էքրէմ պէյ հանգստեան կոչուեցաւ՝ օրինական ամսաթոշակով։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ գաւառին նախորդ կառավարիչ Լութֆի փաշայի անպաշտօն վիճակի ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

Բ. ԴՐԱՆ արտաքին Թղթակցութեանց քարտուղար վերահանեալ Նուրի պէյի ընտանիքին ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ ԱՂՈՏԱԼԻ ՀՐԴԵՀ.— Իզմիրի առաջին քարտէնի վրայ Ուրլա-Դարարպունի օթելին տակը գտնուած խանութի մը չարաթ գիշեր ժամ 4½ին հրդեհ ծագելով այդ խանութը ամբողջովին և օթելը ու կարասիները մասամբ այրեցան։ Օթելը ու տակի խանութը վաճառական Դարապրունը Հաֆըլ Իսմայիլ էֆ.ի սեպհականութիւն էին։ Խանութը վարձած էր Նաւային պիտոյք վաճառող Եաքումի։ Հրդեհը ծագած ատեն օթելը գտնուողները կը քնանային և խանութին մէջ եղած դիւրավառ ապրանքները՝ իւղ, ներկ և այլն, շուտով տարածեցին կրակը, որով գժբաստաբար մարդու կորուստ պատահեցաւ։ Օթելը գտնուողներէն Գաբրիէլ Կօլկակար Նանի Զիտարա և Դարապրունցի Եօրկիի կինը՝ Սոֆիա բոցերուն մէջ այրեցան. իսկ Կրլ Գաղէօրի Թէօֆանի ալ թեւէն վիրաւորեցաւ, Ֆուչէցի Երիսանդի և Կրլ Գաղէօրի Տէրբինա՝ գլուխներէն, Ֆուչէցի Բոսֆի՝ երեսէն, Իզմիրցի ասփրիլ Բեպրօ ու օթելին տէրը՝ Աբրոսթալ ալ իրենց մարմնոյն զանազան տեղերէն։ Ատոնք դուրսէն օթելին պատշգամին դրուած շարժուն սանդուխով մը դժուարաբ ազատուեցան. ամէնքն ալ հիւանդանոց տարուեցան դարմանելու համար։ Կատարուած քննութեամբ հաստատուեցաւ որ օթելին կարասիները 200 ոսկի ապահովագրուած էին և չէնքն ալ 500. իսկ կիրք գտնուած գիներուանը 300 ոսկի։ Թուրք լրագիրները կ'ըսեն թէ Եաքումի, հրդեհը սկսած խանութին տէրը, ձերբակալուեր է, վասն զի հաստատուեր է որ հրդեհը դիտմամբ առաջ բերած է։

—Անոնք նոր լուրերու նայելով խանութին մէջ այրած իւղերէն ու ներկերէն գոյացած թանձր մուրը օթելին մինչեւ վերի յարկը տարածուեր է։ Նաեւ ամէնէն առաջ օթելին ծանդարը կրակ առեր է։ Օթելին գրագիրը իմանալով հրդեհը, սկսեր է բոլոր սենեակներուն դուռներուն զարնելով արթնցնել. ամէնքն ալ տարապարար արթնցնելով դէպ ի ծանգարը փութացեր են, սակայն ծանդարը արդէն այրած ու մոխիր դարձած և ամէն կողմ թանձր մուրը պատած էր։ Հրդեհը հեռագրեալ կը տարածուէր սենեակէ սենեակ։ Օթելը գտնուողներուն խուճապը անկարագրելի էր. խելայեղ ամէն կողմ կը դիմէին փրկութեան ելք մը գտնելու համար։ Զրհանկիր խումբերը դուրսէն սանդուխներ դնելով սկսան չէնքին մէջ գտնուողները ազատել. սակայն սառնցմէ տաք հագի, խելացնոր, ինքզինքին փղոց նետեր և վերը վազուեր են. իսկ կիները ու աղջիկ և խուճապի չմատնուողները սանդուխներու միջոցաւ ազատուեր են։ Առաջին անգամ փղոց նետուողը եղած է օթելին վարձակալը՝ Գ. Աբրոսթալ Բալամթեանս, որուն ոտքերը ու քիթին ոսկորը կտրեր են. անկէ ետքը կինը՝ Խրիսանի ու քեռին՝ Անասդասիա ալ վար նետուեր են։ Խրիսանի, որ լղի էր, մարմնոյն մէկ քանի մասերը այրած էին և ինքն ատենն ալ գլխէն ծանրապէս վիրաւորուեր է։ Անասդասիի մարմնոյն զանազան մասերն ալ այրած էին, բայց ինքն ատեն չէ մեռաւեր։ Տէրբինա անուն պատուհի մը, չորս կողմէ բոցերով պաշարուած, տարապարար մնացած էր, երբ այդ երկու կիներուն փղոց նետուիլը տեսնելով, ինքն ալ վար նետուեր, սակայն գլխիվայր իյնալով զգայազրկ մնացեր է։ Զրհանկիրները սանդուխներով օթել մտեր են տեսնելու համար թէ ուրիշ մարդ ալ կայ։ Այլ մը ու կին մը գտեր են, որոնք չընտրեցեր եղած էին իրենց անկողիններուն մէջ։ Ատոնց մէկը Գայնարոյի Եանի Քիսարա էր՝ վարձուն տարեկան, իսկ միւսը՝ Սոֆիա, եօթանասուն տարեկան, որ իր զաւակը տեսնելու գացած էր։ Եաքումի խանութին ապրանքները 300 ոսկի ապահովագրուած էին։

ԽՍԱՐԳԱՆՈՒՄԱՆ ԲՍԲԲՍԸ.— Իզմիրի լրագիրները կ'ըսեն թէ կարգ մը անձեր կը շարունակեն խարդախել տեղական բերքերը՝ մեղրամսի տեղ «բաբաֆին», «քիզրէնի» տեղ պարզ խէժ եւալն արտածելով։

ՄԷՐՍԻՆԷՆ կը գրեն թէ այս տարուան բերքը շատ առատ է։ Երկրագործներուն աշխատութիւնները պէտք եղածէն աւելի արդիւնաւոր եղած են։ Քիչ ատենէն մեծաքանակ ցորեն ու գարի պիտի ժամանեն տեղւոյն հրապարակը։ Գարիի գինը 30 փարա է, հարիւրին 50-60 կանխիկ և 21էն 31 օրէն յանձնելու պայմանով։ Անձրեւները ճիշդ ժամանակին տեղացին։ Սէյհան գետին եզերքներէ մէկ քանի տեղեր ողողումներ պատահելով թէև հունձքերը վնասուեցան, սակայն բամպակ ցանուելով եղած վնասը գոցուեցաւ։ Այս տարի Ամերիկայէն երկրագործական մեքանաական գործիքներ բերել տրուելով ամէնքն ալ քիչ մասերի մէջ ծախսուեր են, ինչ որ ապագայի մը կը կոչէ բերքերուն առատութիւնը։

ԴԱՆԴԻԼԻՈՅ մէջ կառապան Հասան, առջի օրը, յանախորդ մը տարաւ Հէքիմ Պաշը ճատէսի և հոն սպասելու համար, Հասան կառքէն վար իջնելով ծառի մը տակ նստաւ։ Նոյն միջոցին ձիերը խրտչելով սկսան փախչիլ։ Կառապանը հուսաւ նստն վազեց, բայց չկրցաւ հասնիլ. ուստի ուզեց կողմնակի ճամբով մը անոնց դէմը ելլել։ Այսպէս Պաղչէճիէն ներս մտաւ, միւս կողմէն դուրս ելլելու համար, բայց իր ճանապարհին մէջ չտեսաւ հոն գտնուած ուղղան մը որ խոտերով ծածկուած էր։ Հասան այդ ուղղանը ինկաւ. սկսաւ պոռալ, բայց մինչեւ որ օգնութիւն հասաւ, արդէն խեղդուած էր։ Քիչ եռքը մարմինը դուրս հանուեցաւ։

ՊՈՅԱՃԸՐԴԻԼԻ մէջ Սիւլէյման էֆ.ի խոնարհ կինը, առջի իրիկունը խոհանոցին մէջ կերակուր պատրաստած պահուն, հագուստները բռնկեցան և մարմնոյն զանազան մասերը այրեցան։ Այդ կինը առջի գիշերը մեռաւ իր ուած վէրքերուն հետեւանքով։

ՇԵՒ ՄԸ ԿԱՁԷՕՋ.— Բանկալթի Եէնի Մահալլէ, երկաթագործ Բեդրոյի ասունը բնակող Անանա անուն աղջիկ մը, առջի գիշերը, ընկերուհի մը հետ նպարավաճառ Բեդրոյի խանութը գնաց։ Հոն ներսէս ու Բեդրոս անուն երկու հոգի կերակուր կ'ուտէին։ Ներսէս չիր մը կազէօղ հրամցուց երկու աղջիկներուն։ Բեդրոս, որ Աննայի սիրահարած էր, բայց չէր յաջողած անոր սիրոյը գրաւել. դիտաւորութիւն ըրաւ։ Աննա պատասխանեց թէ իր գեղեցիկ բանը չէ։ Աննա գնաց և վերջը նորէն փղոց ելաւ։ Բեդրոս վրան յարձակելով աղջիկը երկու տեղէն դանակով վիրաւորեց։ Բեդրոս ձերբակալուեցաւ։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիին 17րդ շաբաթեան հասոյթը ստպէս եղաւ իւրաքանչիւր քիլոմէթրի համար.—Հայտար Փաշա-Լինկիրիի գիծ (578 քիլոմէթր) 7,466 ֆր., անցեալ տարիէն 3,175 պակաս և միւս շաբաթներէն ալ 2,926 պակաս։ Իսպիշէհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմէթր) 5,097, անցեալ տարիէն 1,768 աւելի և միւս շաբաթներէն 15 պակաս։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

Պանք տը Սալոնիքի տարեկան ժԹ. ժողովին մէջ, որ կեդրոնատեղին՝ Սելանիկ գումարուած է ապրիլ 14ին, Վարչական Խորհուրդին հետեւեալ տեղեկագիրը կարդացուած է.—

Տէրք,

Զաքիւ ունինք ձեզի ներկայացնելու 1907 դեկտեմբեր 31ին աւարտող 19րդ տարեշրջանի հաշուեկշռին շահաւէտնի հաշիւը։ Ինչպէս պիտի տեսնէք, շահաւէտնի հաշուեն, մեր շահերը 1907ին բարձրացած են 1,419,629. 10 ֆրանքի, և ինչպէս միշտ, մեր Պանքային ընթացիկ գործառնութեանց արդիւնքն են։ Ձեր դիտողութենէն չպիտի վրիպի թէ անշարժ կալուածներու գլուխը, որ 1906 դեկտ. 31ին 157,495.60 ֆրանքի գումար մը կը ներկայացնէր, յաւելում կրած է, հակառակ անոր որ 1907 տարուոյ ընթացքին մէջ մէկ քանի կալուածներ ծախած ըլլանք։ Այդ յաւելումը առաջ եկած է այն չենքին գնումէն, զոր իրր գործատեղի կը գործածենք և որուն մէջ առաջին անգամ ըլլալով գումարուելու հանդիպը կ'ունենանք։ Տարւոյն առաջին վեցամսեային մէջ, որուն հաշիւը կուտանք ձեզի, 1907 մարտ 28ին գումարուած Ընդհանուր ժողովի կողմէ տրուած իրաւասութեամբ 20,000 նոր բաժնեթղթի շրջաբերութեան հանեցինք, որոնք իրաւունք ունին 1907ի շահերուն մասնակցելու և որոնք ձեր ընկերութեան դրամագլուխը 8,000,000 ֆրանքէն բարձրացուցած են 10,000,000 ֆրանքի։ Այդ շրջաբերութեան շնորհիւ 900,000 ֆրանքի զուտ բոիմ մը գանձեցինք։ Կ'առաջարկենք որ այդ գումարէն 400,000 ֆրանք անցընենք մնայուն պահեստի գումարին մէջ, որ 2,000,000 ֆրանքի կը բարձրանայ, իսկ արտաս. պահեստին մէջ 500,000 ֆրանք, որ 2,600,000ի կը հասնի։ Այսպէս պահեստի ընդհանուր գումարը 4,6000,000 ֆրանք կ'ըլլայ։ Տարուան ընթացքին մէջ մասնաճիւղ մը բացած ենք Սաֆիւպ, որ կանոնաւորապէս կը գործէ։ Հաճոյքով կ'ըսենք թէ մեր կեդրոնատեղին և Թաւքիոյ մէջ ունեցած մեր մասնաճիւղերը կանոնաւոր ընթացք մը ունեցած և գոհացուցիչ գործառնութիւններ կատարած են, հակառակ վերջին վեցամսեային մէջ տեղաուսարական հրապարակին վրայ տիրող ընդհանուր անհանգստական ազդեցութեան, որ չէր կրնար չազդել Արեւելքի առեւտրական ու դրամական կացութեան վրայ։ Այդ դժնդակ շրջանին, առանց զանց ընելու ղեշաւորը միջոցները, կարելի եղած ամէն դիւրութիւնները ընծայեցինք մեր յաճախորդներուն, որոնք՝ աւելի մեզ կապուած պիտի մնան անշուշտ։ Գալով Եգիպտոսի մէջ մեր ունեցած գործառնութեանց, որոնք ազդուած են այն անհանգստական ազդեցութենէն, որ անգուշակելի ուժգնութեամբ մը տիրեց այդ երկրին մէջ։ Այդ կացութեան բերմամբ, Գահիրէի ու Աղեքսանդրիոյ մեր մասնաճիւղերուն պահանջները անշարժութեան մատնուած են և անոնց հաշուեկարգադրումը կրնայ զոհողութեանց պատճառ ըլլալ։ Այդ պատահականութեան դէմ դնելու համար՝ ձեզի ներկայացուած չունէն 500,000 ֆրանքի գումար մը կ'առնենք և մասնաւոր հաշիւի մը կ'անցընենք, ի կանխատեսութիւն այն կորուստներուն զոր կրնանք ունենալ Եգիպտոսի այդ տեղանաւորական գործերուն մէջ։ Հետեւաբար զուտ շահը 919,629.10 ֆրանքի կ'իջնէ, որուն բաշխումը կ'առաջարկենք սապէս.—

	Ֆրանք	
Զուտ շահ	919,629 10	
Նախորդ տարեշրջանէն մնացորդ հաշիւ	152,887 40	
	1,072,516 50	
Այս գումարէն		
Կանոնադրին 29րդ յօդուածին համաձայն պիտի առնուի 10,000,000ի 5 % բերած շահուն համար	500,000	
	572,516 50	
Հասոյթի առաւելութեան այս գումարէն	572,516 50	
Եթէ պակսեցնենք 1906ի տարեշրջանէն փոխադրուած գումարը	152,887 40	
	419,629 10	
Կանոնադրին համաձայն		
5%ին 1%ը կ'ինայ հիմնադիրներուն	41,962 90	
5%ին 10%ը վարչական Խորհուրդին	41,962 90	
5% Տնօրէնութեան	20,981 45	104,907 25
		467,609 25
Կ'առաջարկենք 3% յաւելուածական շահաբաժին մը վճարելու դրամագլուխին վրայ		300,000
Կը մնայ		167,609 25

Գումար մը զոր կ'առաջարկենք անցընել 1908 տարեշրջանին «Շահուզէնի» հաշուին մէջ։ Եթէ մեր առաջարկները ընդունիք, մեր բաժնեթղթերուն թիւ 19 կարգներու փոխարէն 100 ֆրանքնոց իւրաքանչիւր բաժնեթղթի համար 8 ֆրանք պիտի վճարուի, իսկ հիմնադիրներու բաժնին թիւ 19 կարգերին համար 419.60 ֆրանք պիտի վճարուի։ Հաճոյքով կը ծանուցանենք թէ մեր ընկերութեան վարչական Խորհուրդին անդամ է Գ. Ֆոն Ֆրիլման, Տոյչէ Պանքի Տնօրէն Գ. Հէլֆերիխ և մէկ քանի հիւրեր, առջի օրը, Իսպիշէհր ուղեւորեցան զբօսական պտոյտի համար։

ԴԻՍԻԼԴՈՒԻՒ ՑՈՒՐԲԸ.— Ջեռնհան պաշտօնարանը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ փոխադրութեանց ծառայող ամէն տեսակ տալիք, գոմէշի կամ եզի կողմէ քաշուող, դէմէդդիւի տուրքի ենթակայ են՝ ձիով քաշուող կառքերու և տալիքներու համար սահմանուած սրոյ տակին համաձայն։

ԿԱԼՈՒՈՆԱԿԱՆ ՑՈՒՐԲԸՐԸ.— Ջեռնհան պաշտօնարանէն հրահանգ խնդրուեցաւ հեռեւեալ պարագային համար.— Կալուած մը երբ ուրիշին «ֆէրաղ» կ'ելլայ՝ պայմանով որ ընդունողը մինչեւ մահը խնամէ ասուղը, երկուքին ալ անունները կը նշանակուին արձանագրութեան ատեանի մէջ, որով այդ երկուքին ամսաթոշակներովը կալուածական տուրքերը հաշուակցելու համար դիմում ըլլալու պարագային ի՛նչ ընելու է։ Ջեռնհան պաշտօնարանը պատասխանեց թէ նախ պէտք է ճշդել որ նոյն կարգի կալուածներու տուրքը հնչուն դրամով գանձելու մասին «ֆէրաղը ընդունող կամ ընդունողն ո՞րան դիմում կ'ըլլայ։

ՊՈՏԱԿԱՆ Խորհուրդին օրէնսդիր մասին անդամ Էքրէմ պէյ հանգստեան կոչուեցաւ՝ օրինական ամսաթոշակով։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ գաւառին նախորդ կառավարիչ Լութֆի փաշայի անպաշտօն վիճակի ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

Բ. ԴՐԱՆ արտաքին Թղթակցութեանց քարտուղար վերահանեալ Նուրի պէյի ընտանիքին ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ ԱՂՈՏԱԼԻ ՀՐԴԵՀ.— Իզմիրի առաջին քարտէնին վրայ Ուրլա-Դարարպունի օթելին տակը գտնուած խանութի մը չարաթ գիշեր ժամ 4½ին հրդեհ ծագելով այդ խանութը ամբողջովին և օթելը ու կարասիները մասամբ այրեցան։ Օթելը ու տակի խանութը վաճառական Դարապրունը Հաֆըլ Իսմայիլ էֆ.ի սեպհականութիւն էին։ Խանութը վարձած էր Նաւային պիտոյք վաճառող Եաքումի։ Հրդեհը ծագած ատեն օթելը գտնուողները կը քնանային և խանութին մէջ եղած դիւրավառ ապրանքները՝ իւղ, ներկ և այլն, շուտով տարածեցին կրակը, որով գժբաստաբար մարդու կորուստ պատահեցաւ։ Օթելը գտնուողներէն Գաբրիէլ Կոլկակար Նանի Զիտարա և Դարապրունցի Եօրկիի կինը՝ Սոֆիա բոցերուն մէջ այրեցան. իսկ Կրլ Գաղէօրի Թէօֆանի ալ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՀԱՆԳ ԴՊՐԵՎԱՆՔԻ ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՅ

Աւասիկ այն Հրահանգը, զոր Ս. Պատրիարք Հայրը պատրաստած և Արմաշի Դպրեվանքին նորընտիր ելեւմտից տեսուչ Տ. Փաւէն Ծ. վրդ. Մէլքոնեանի յանձնած է, այն Հրահանգին համաձայն վարելու համար Դպրեվանքին մատակարարական գործերը։

1. Դպրեվանքի ելեւմտական գործերուն աւելի այժ տալու համար, անոնք կը վերածուին յատուկ տեսչութեան մը և Ելեւմտից Տեսուչ անուանով վիճակաւոր պաշտօնեայ մը կը հաստատուի։

2. Ելեւմտից Տեսուչին կը պատկանին. վանական ներքին մատակարարութիւնը բոլոր դնուումներով և սպառումներով, բոլոր շինուածոց պահպանութիւն և նորոգութիւն և մաքրութիւն. ջաղացքի, փուռի և ամէն կալուածներու վարձատուութիւնն ու հսկողութիւնը. հողագործական և շերամաբուծական և անասնաբուծական ամէն գործողութիւն, մառանի և շերամարանի և մթերանոցի հոգածութիւն և ընդհանուր հաշուակալութիւն։

3. Ելեւմտից Տեսուչը ընդհանուր գործողութեանց ուղղութիւնն ու հրահանգը, և մաթանութեան ու աշակերտութեան պէտքերը, և ամէն նոր գործողութեան արտունութիւնը Փոխ-Վանահայր-Վերատեսուչին կ'ընդունի, և ըստ այնմ կը գործադրէ։

4. Պատրաստ դրամները ո՛ր կողմէն կամ ո՛ր արդիւնքէն ալ հանուին, Փոխ-Վանահայր-Վերատեսչին կը յանձնուին և անոր մօտ կը պահուին։

5. Մթերքները, թոշակները և ամէն վճարումները գրով կամ ցուցակով փոխ-Վանահայր-Վերատեսչին կը ներկայացուին Ելեւմտից Տեսչին կողմէ, որ ըստ այնմ պէտք եղած գումարը կ'ընդունի և վճարումները կը կատարէ։

6. Ելեւմտից Տեսուչը պարտաւոր չէ ոչ օթի դիմումին գոհացում տալ, նէթ մինչդարձան Փոխ-Վանահայր-Վերատեսչին գրաւոր հրահանգ չներկայէ։

7. Բոլոր ելեւմտական ճիւղի պաշտօնեաները, և առհասարակ ամէն վանքի սպասաւորներ, ուղղակի Ելեւմտից Տեսուչին ձեռքին ներքեւ կը գտնուին, անոր կը դիմեն հրահանգ առնելու, և անկէ կ'ընդունին բոլոր պաշտուէրները։ Փոխ-Վանահայր-Վերատեսուչն ալ անոր ձեռքով կը հաղորդէ իր հրամանները։

8. Միայն ուսումնարանին և եկեղեցւոյն ներքին սպասաւորները իրենց հրամանները և հրահանգները կ'ընդունին ուսումնարանի տեսչին և լուսաբարձրեալին կողմէ։

9. Հաշուակալութեան տարները Ելեւմտից-տեսուչին ձեռքով պիտի պահուին, որ կենայ այդ մասին իրեն օգնական հաշուակալ մը ունենայ։ Հաշուակալութեան ձեւը կրկնատարմէ է՝ վանական մատակարարութեան պաշտօնեացուցած։

10. Ամէն ամսուն վերջը անպատառպէտք է հաշիւները ամփոփուին, և յատուկ գլուխներով ցուցուին հասոյթները, ծախքերը, պարտքերը և պարտատէրը։ Այս ցուցակին մէկ օրինակը պիտի տրուի Փոխ-Վանահայր-Վերատեսչին, և օրինակ մը պիտի յղուի Վանահայր Պատրիարքին։

11. Տարներուն մէջ հաշիւի պիտի առնուին նաեւ Նիւթական նուէրներ, իրենց գնահատեալ արժէքով, և իրենց պատկանեալ հասոյթի և ծախքի գլուխներուն պիտի անցնին, որպէս զի Դպրեվանքի մատակարարութեան իրական եւ լեւմտական պատկերը հասկցուի։

12. Կալուածական կամ հողագործական ամէն ճիւղեր իրենց յատուկ մատակարարական հայիւը պիտի ունենան, ելքն ու մուտքը դիմացէ դիմաց ցուցուելով, որպէս զի հնար լինի իւրաքանչիւր ճիւղի արդիւնաւորութեան վրայ ճիշդ գաղափար կազմելով պատրաստ անորիել։

13. Մառանի, շերամարանի և մթերանոցի համար վանական տոմարներ ալ պիտի բանուին, և մասնն ու ելածը չափով կամ կշռով կամ թուով պիտի նշանակուին, որպէս զի հնար լինի միշտ պարտաքը տեսնել։

14. Ելեւմտից Տեսուչը միայն վարդապետներէն լինելով իւր հանդերձագինի իրաւունքը պիտի ունենայ, ուրիշ միաբաններէն աւելի համեմատութեամբ և նկատի պիտի առնուի նաեւ իւր ցոյց տուած արդիւնաւորութիւնը։

15. Ներկայ հրահանգը առժամայնս կը յանձնարարուի գործադրութեան, որպէս զի փորձն ու արդիւնքը տեսնուելով ըստ այնմ Դպրեվանքին ներքին կանոնագրին մաս կազմէ։

Ի Պատրիարքարանիս Կ. Պոլսոյ 29 ապրիլ 908
Հրամայեալ է գործադրութիւն
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՏՈՌՆԷՍԿԱՐՈՒԻ կասկին խնդիրը կը յուսացուի որ մայիս ամսուն վերջերը և կամ յունիսին սկիզբները վերջնական լուծում մը գտնէ։ Ամենամեծ դժուարութիւնը կը պատճառէ, ինչպէս կը լսենք, կալուածներուն վաճառումը։ Պարտապան Գրաւավաճիները անուրդին վերջնական հանգամանք առնելուն դէմ հնարաւոր գժուարութիւններ կը յարուցանեն։ Ուշագրաւ է որ պարագան որ Պատրիարքարանի լիազօր ներկայացուցիչին կողմէ կարդացած փաստաբան Պ. Կոլոէֆի, որ առաջին անուրդի միջոցին Գրաւավաճիներու ներկայացուցիչը չէր ստիպած որ անուրդին մասնակցելու համար որոշ գումար մը ուանդ ձգէ, այս անգամ պիտի պահանջէ որ եթէ Գրաւավաճիներու կողմէ որ և է մէկը դարձեալ անուրդի մասնակցելու ըլլայ, որոշ գումար մը տարուած ըլլայ ուանդ ձգելու, որպէս զի, ինչպէս առաջին անուրդի ժամանակ, եթէ դարձեալ կալուածները Գրաւավաճիներու ներկայացուցիչներու վրայ մնան, այդ ուանդը իրը կանխավճար վար դրուի։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ որոշած է որ ապէ վերջ ամէն ամուսնական և կամ վիճակային առաջնորդներու և տեղապահներու խնդիրներու մասին կազմուած պարութաները, երբ ժողովականներէն մէկուն քննութեանը յանձնուին, քննիչը պարտաւորուելայ իրեն յանձնուած խնդիրին տեղեկագիրը բացարձակապէս գրաւոր կերպով ներկայացնել Ժողովին՝ տարագրելէ և եզրակացութեան մը յանգելէ յետոյ։ Ժողովը տարիպատեցաւ այս կարգադրութիւնը առ, անոր համար որ քննիչներէ սմանք ուսեր են խնդրի քննութեան արդիւնքը բերանացի Ժողովին բերելէ յետոյ, այդ մեծանոյն խնդրին առթիւ ուրիշ նիստի մը մէջ արդեր կարծիքներ կը յայտնեն և յանախ հակասութիւններու մէջ կ'ինկնան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ, Կրօն. Ժողովոյ նախորդ նիստի որոշման համաձայն, գլխաւոր կիւրիւնի Քաղաք. Ժողովին, որպէս զի Կիւրիւղեայ Ս. Կաթողիկոսին դիմեն իրենց համար առաջնորդական պաշտօնին յարմար եկեղեցական մը որոշելու մասին։

ԱԳՈՒԼԻՍԻ (Գանձայի Թեմ) Թաղ. Խորհուրդը դիմում ըրած էր Պատրիարքարան և քահանայ մը խնդրած. կրօն. Ժողովին որոշմամբ՝ Պատրիարքարանէ գրաւեցաւ կեսարիոյ Տ. Կարապետ քհնյ. Թէլլէլեանի որ մեկնի Ագէրայ, քանի որ ինք ևս պաշտօն մը խնդրած էր։

ԲԵՐԱՆԻ ազգ. վարժարաններու բոլոր աշակերտները, այսօր, մայիսի առթիւ գաղնանային զբօսանք մը պիտի կատարեն Բանկալթիի ազգ. գերեզմանատան մէջ։ Այս առթիւ՝ տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ առաջնորդ Յովհաննէս էֆ. Գոյանեան և Արամ էֆ. Հալաճեան և ուրիշ ընտանիքներ, ինչպէս նաեւ Ս. Պատրիարք Հօր քոյր Օր. Լիգիրիկ Օրմանեան իրենց անձնականէն կերակուր, անուշեղէն եւ պատուղ նուիրած են աղքատիկ ուսանողներուն։

*** Նոյնպէս Գալիքեան Որբանոցի սանուհիները նախընթաց օր Բեղրգանէ գացին և հոն դաշտային ճաշ մը ըրին և մինչեւ իրիկուն բացօդեայ զբօսանքներ կատարեցին։

ՍԱՂԵՐԴԻՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Մեր թղթակիցը կը գրէ.— Զարմանալի չէ որ Բերրի եկեղեցիները իրենց պայծառութիւնը կը կորսնցնեն։ Զարմանալի չէ որ Տ. Յովհաննէս վարդապետ Տէր-Յակոբեան կատարեալ անտարբերութեամբ կը դիտէ։ Պաշտօնական բոլոքները չեն պակսած։ Դաւառ. Ժողովի իրաւեղ անդամներ, անցեալ տարի, բոլոքեցին Պատրիարքարան, Տ. Յովհաննէս վրդ.ի այն դեղծման դէմ, որով ան գանձած էր նաեւ Տ. Կարիւն վրդ.էն՝ գիւղացւոց նուիրուած պղնձները. այդ առթիւ յայտարարեցաւ նաեւ Տեղապահին անկարողութիւնը։ Բաղ. և Խուն Ժողով, դարձեալ անցեալ տարի, դաւանափոխութիւնը մասնանշեցին քանիցս, իսկ արդիւնք Տեղապահին անկարողութեան։ Այս առթիւ, խնդրութեան քննիչ ղրկել Խարբերդի Առաջնորդը։ Բոլոր ասոնցմէն յետոյ, Պատրիարքարանը չի բարեհաճիր անորիներ կարեւորը(*)։ Այս առթիւ կ'արժէ մասնանշել թէ Սղերդի եկեղեցական և կրթական գործերուն վերջնական դրամանն առ երկու կերպերն են։ Ա. Առաջնորդական ընտրութեան հրահանգ փութացնել ի Բերրի, և այն առեն պիտի տեսնուի թէ արժանաւոր հովիւ մը ա՛ր քան օգտակար կրնայ ըլլալ այս վիճակին։ Նիւթականին գալով, Զարսանճաղ-Զէյնվանգի միացեալ Վիճակը տիրայօժար կրնայ ապահովել մինչեւ 100 ոսկիի տարեթոշակ մը իր Առաջնորդին, պայմանով որ իրական արժանիքի և գործունէութեան տէր ըլլայ ան։ Բ. Եթէ չուզուի այս հիմնական եղանակով գոհացնել Բերբիցիին այս նոր Առաջնորդ մը ունենալու փափաքը, պէտք է Բերրի Վիճակը կցել Խարբերդի Առաջնորդութեան։ Բերրի 12 ժամ միայն հեռու է Խարբերդէն, որ ուրիշ նահանգային կեդրոններու չափ ծանրաբեռնեալ ալ չէ արդէն՝ յարակից Վիճակներով։ Ինչ ինչ առթիներով Տ. Խորոյ Ծ. վրդ. ամենայն փութկոտութեամբ կատարած է Բերրիցիներուն եկեղեցական և կրթական խնդիրները և հեռւեւաբար սիրուած է արդէն ասնցմէ։ Փոխանակ տարեկան 60 ոսկիի գումար մը՝ բացարձակապէս զուր տեղը վճարելու անոգ Տեղապահի մը, մուգադայի ձեւով որոշ վճարք մը կը տեսնուի Խարբերդի Առաջնորդարանին։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.—Հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Յակոբեանի յուշարկութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 540 ղրշ. նուիրած են Տէր և Տիկին Արամ Ալամճեան ի Խօքանա։

Ի ՀԱՆԳԻՍՏ ՀՈԳԻՈՑ ԴԵՐԵԱՐԳԵԼԻ Հ. ԱՐԱՔԷՆ Ծ. ՎՐԴ. ԱԲԵԼԵԱՆԻ
ՄԻԱԲԱՆ ԱՆՏՈՆԵԱՆ ՈՒԽՏԻ
Վախճանեալ ի Լիբանան

Յառաջիկայ կիրակի 4 մայիսի առաւօտեան ժամը 2½ին հանդիսաւոր ձայնաւոր պատարագ և պաշտօն պիտի մատուցուի Օրթաքէօյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ։

Հոգեհանգստեան սոյն պատարագը և պաշտօնը պիտի կատարուի եռաձայն երգեցողութեամբ Զիլինկիրեան պատուրժան խմբին։ Կը խնդրուի այն ամէն մեծապատիւ ազգայիններէ օրք կը փափաքին պատուել հանգուցեալին յիշատակը, հաճին ներկայ գտնուիլ և ընդունիլ մեր խորին յարգանաց հաւատիքը։

(Կնիք Թաղ. Խորհրդոյ)

Օրթաքէօյ, 1 Մայիս 1908

(*) Ինչպէս յայտնի է, ասկէ առաջ կրօն. Ժողովը Սղերդի Առաջն. Տեղապահին խնդիրը քննած և եղած բողոքները անհիմն գտնելով, յանձնարարած էր Տ. Յովհաննէս վրդ.ի որպէս զի շարունակէ իր պաշտօնը։ Ծ. Խ.

ԹԵՐԹԵՐԷՆ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՈՐԻԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ

Նախընթաց օր Կ. Պատրիարք Տ. Սահակ Սրբազան, ընկերակցութեամբ Յեվսէփ վրդ. Ճամճեանի, այցելեց Շիւլլի վրայի միաբաններու վանքը, Յովսէփ Ծ. Վ. Արիկեանի և Լազարիդներու, Յիսուսեան և Սէն Լուի միաբանութեանց վանքերը։

—Պապին լսելեանին առթիւ զրկուելիք նուէրի մասին խորհրդակցութիւններ կատարելու համար, նախընթաց օր, Կ. Պատրիարք Սրբազանին կոչեցի Կ. Պատրիարքարան հրաւիրուեցան Տ. Պողոս գերպ. Դաղրիկեան և Նիկողայոս Ծ. վրդ. Պապչեան։

—Կ. Պատրիարքարանի գործակատար Յեվսէփ էֆ. Շէէրեան, որ ժամանակէ մը ի վեր անկողնոյ կը ծառայէր, ապաքինած ելլալով, սկսեր է յանախել իր պաշտօնատեղին։

—Կ. Պատրիարք Սրբազանը, օդափոխութեան համար, ամառային եղանակը պիտի անցնէ Մեծ Կղզիի մէջ։

Գերմանահայագէտ բժշկութեան Տօքթ. Էնսնդ Զայտլ գերմանիէնի թարգմանած է Մխիթար բժշկապետ Հերացւոյ «Զերմանց մխիթարութիւն» անուն, 1832ին Վենետիկի Ս. Ղազարու վանքը տպագրուած, բժշկական երկասիրութիւնը որ ջերմերու վրայ կը խօսի և գրուած է կիլիկեան գաւառաբարբառով։ Այս շահեկան գիրքը որ ալիւրարարի առաջին գիրքերէն մէկը կրնայ համարուիլ, Ֆրանսերէնի թարգմանած է նաեւ Պոլսահայ բժշկ Տօքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեան, որ տակաւին չէ ուտարած տակաւին։ Այս կերը յիշուած է թարգմանիչին գրած յառաջաբանին մէջ, ուր Տօքթ. Զայտլ կ'ըսէ նաեւ թէ, գրաւոր տեղեկութիւններու համար օգտուած է հայագէտ Տօքթ. Բարատ, և բերանացի տեղեկութիւններու համար ալ Տէր Մինասեանց վրդ.է եւն.։

—Ապրիլ 19ին Երուսաղէմի Ս. Յակոբայ տաճարին Դիւանդրի սեղանին վրայ յատուկ պատարագ մատուցուեր է հանգուցեալ Յակոբ փաշա Գալանդեանի և անոր քրոջ տիկ. Աղուանիի հոգւոյն համար։

—Երուսաղէմի Լատին Պատրիարքը, Զատկական այցելութենէ զատ, վերջերս վարդապետի մը ընկերակցութեամբ, երկրորդ այցելութիւն մը ևս տուած է Ս. Յակոբեանց վանքին և այցելած է թանգարանը, ժառանգաւորաց վարժարանը և Ս. Հրեշտակապետի վանքը։ Այս Լատին Պատրիարքը 40 տարի առաջ Հռոմի մէջ աշակերտակից եղած է Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարք Հօր։

—Գալիքեան Որբանոցին համար խնամակալութեան կողմէ պատրաստուած և Ս. Պատրիարք Հոր կողմէ հաստատուած ներքին կանոնագիրը գործադրուիլ սկսած է։

—Ազգ. Հիւանդանոցի սեփական Մագաճաքարի խանութը, ինչպէս գրած էինք 300 ոսկիի գնած էր Մարթրոս էֆ. Թէլլեան, պարզապէս Հոգաբարձութեան և Կալուածոց Յանձնաժողովի անդամներուն ստիպումներուն վրայ, քանի որ հազիւ մինչեւ 260 ոսկի վճարող եղած էր։ Այժմ Թէլլեան էֆ., հրապարակաւ ապացուցանելու համար որ նոյն խանութին իր ուած գինէն աւելի վճարող չկայ և անկէ աւելի չարժեր, բացարձակապէս կը յայտարարէ թէ պատրաստ է խանութը տալու այն յանախորդին, որ իբր թէ 400 ոսկի կը վճարէ։

—Զէյթունի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ քահանայութիւնն Տ. Վարդան Ալեւորեան վախճաներ է մարտ ամսոյ վերջերը. ծնած է 1833ին և ձեռնադրուած է 1885ին կարգով եպս. Բէյլէճեանէ։

—Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ անդամակցութենէն հրաժարական մատուցած են Զաքար Փափազեան և Թորոս Պէրպերեան էֆ.ները։

ԱԶԳ ՊՕՄՈՆԹԻԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Պօմանթի գարեջուրի անանուն Ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու իր յանախորդներուն թէ արտածման համար երեք մթերանոց հաստատած է հեռւեւալ տեղերը։ Մթերանոց մը պաղ օդի նկուղով՝ Գասրգիւղի մէջ, այս մթերանոցը ամէն անոնց արտադրութեան տակ կը գտնուին, որոնք յանախորդ են տակաւով գարեջուրի՝ խիստ թարմ, ինչպէս նաև արտածման սահմանուած չիշովգարեջուրի այս մթերանոցին մէջ մեծաքանակ վաճառուիներ կը կատարուին և առքուներ կ'ըլլան Անատոլուի երկաթուղիին գծին վրայ գտնուող քաղաքները։ Տակառներով և չիշերով գարեջուրի մթերանոց մըն ալ հաստատած է Էսկիշէհիր մէջ, մինչեւ Էսկիսիր և Գոնիա։ Շիշերով և տակառներով գարեջուրի համար մթերանոց մը ևս հաստատուած է Դանիայի մէջ, Գանիայի և անկէ անդին գտնուող քաղաքներու յանախորդներուն համար։ Զուրք առնուած այս մթերանոցներուն չնորհիւ մեր յանախորդները պիտի կրնան թարմ գարեջուր խմել Տնօրէնութեան կողմէ նախապէս սահմանուած գնով։ Ամէն բոլոքք եւ գանգատ պէտք է ուղղել Պօմանթի գարեջուրի անանուն Ընկերութեան Տնօրէնութեան, Գալաթիա, Սանալջը խան, երկրորդ յարկը։

3—2

ԿՏԱՒԻՂ ՔՕՍԹԻՄՆԵՐ
ՄԱՆՁԵՐՈՒ
ԵՒ ՓՈՔՐ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՄԷՆ ՁԵՒԵՐՈՎ
ՈՒ ՑՕՐԻՆՈՒԱԾՔՈՎ
Գիները խիստ չափաւոր
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԴԱԼԱԹԻԱ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, մայիս 12)

ԱԳԱՆԵՒՀՆԴԿԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՆ ՎՐԱՅ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 մայիս.— Սիմլայէ եռեկաւան թիւով հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Աֆղանիստանի Էմիրը, հնդկական կառավարութեան դիտողութեանց վրայ, ապահովցուցած է թէ կարելին ի գործ պիտի դնէ, որպէս զի իր հպատակները չմասնակցին սահմանագլխին վրայ տիրող անհանգստաւորութիւնին։ Էմիրը հրամանագիր մը հրատարակեց, որով խստիւ կը հրամայէ տեղական պաշտօնատարներուն՝ արգիլել Աֆղանները հնդկական սահմանագլուխը անցնելու։ Էմիրը ցաւ կը յայտնէ որ սահմանագլխին վրայ տեղի ունեցած շարժումներու մասին աւելի կանոնաւոր տեղեկութիւն տրուած չէր իրեն։

*** Կ'երեւի թէ Մոմանները որոշած են նոր շարժումներ կազմակերպել։ Միայն երեք ցեղեր պատուիրակներ ղրկած են Բէշաւար։ Զօրավար Ուիլքոքս մերժեց բանակցիլ անոնց հետ և ետ ղրկեց զանոնք։ Մերձակայ ցեղերը հանդարտ են։

ԱՆԳԼԻԱ

ԷՏՈՒԱՐԴ ՔԱՀԱՒՈՐԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 մայիս.— Լուսաւորը ծագումը 13 կամ 14ին Իլլ և օգոստոս 15 կամ 16ին Մարիէնպատ պիտի ուղեւորի։

ՈՒԻՆԴՏՈՐԻ ԶԲՐՁԻԼԻ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 մայիս.— Պ. Ուինդզրն Զբրչիլ Տընեէյի մէջ 7079 քուէով երեսփոխան ընտրուեցաւ. իր մրցակիցն էր Սըր Ճորճ Պէյքոդրը որ 4070 քուէ առաւ։ Ինչպէս կը յիշուի, ապրիլ 25ին Պ. Զբրչիլ Մանչէսդրի մէջ ընտրական պատասխանատուութիւն մը կրեց. իր մրցակից միութենական Ճոնսըն Հիլ քուէի առաւելութեամբ երեսփոխան ընտրուեցաւ. հիմա Տընեէի մէջ ազատականները 3000 քուէի առաւելութեամբ յաղթական մը ընծայեցին իրեն, իր միութենական մրցակցին դէմ։ Ազատական թերթերը ազատ փոխանակութեան համար փառաւոր յաղթութիւն մը կը գուշակեն ընտրական այս արդիւնքին մէջ։

ԹԵՐԹԵՐՈՒՆ ԲՈՒՆԱԿ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 մայիս.— Նախարարապետ Պ. Էսքուիթի ներկայացուցած եւլմայոյլը մեծ յաղողութիւն մը բերաւ ազատական նորակազմ Դահլիճին, և առաջ յայտնի ապացոյցն է առեւտրական նախարար Պ. Զբրչիլի ընտրական յաղթանակ։ Պ. Էսքուիթի ներկայացուցած եւլմայոյլին մէջ ամէնէն աւելի շահեկան խնդիրը ծերերու թոշակի համար ծանուցուած ծրագիրն է։ Եւրոպական և ոչ մէկ տերութիւն իր եւլմայոյլին մէջ ընկերային-քաղաքական կարեւորութիւն ունեցող այսպիսի ծախքի գլուխ մը բացած չէ։ Տէրութիւնը տարեկան վեց միլիոն ոսկիներ պիտի յատկացնէ ծերերու թոշակ տալու համար, առանց ոսկայն նպատակ ունենալու, միեւնոյն առեն, բարձրացնել տուրքերը, եւ ընդհակառակը չորքարի տուրքն ալ 4 շիլին 2 բենսէն մէկ շիլին 10 բենսի կ'իջեցնէ իւրաքանչիւր 50 քիլոյի համար։ Եւ տասվ հանդերձ այդ տուրքին հասոյթը 3,400,000 ոսկերին կ'ենթադրուի։ Ընկերային-քաղաքական այս ծախքին ոչ միայն բարձր քանակութիւնը, այլ անոր եղանակն ալ հիմնապէս կը տարբերի Դիզրայնիէլ, Աւստրիոյ և Ֆրանսայի մէջ ծերերու ու անկարներու օգնութեան համար պատրաստութեան մէջ գտնուած օրէնքէն։ Նախ, այդպիսի թոշակ մը տանալու իրաւունքի տէր պիտի ճանչցուի այն գործաւորը որ 70 տարեկանին, առանց աշխատանքի, հանդարտիկ ծերութիւն մը անցընելու. չափ անձնական խնայողութեամբ հաւաքած դրամ չունի և պետական օժանդակութեամբ միայն կրնայ ապրիլ։ Շաբաթական 10 շիլին եկամուտ չունեցող բոլոր աշխատելու կարող 70 տարեկան անձ մըն ալ իրաւունք պիտի ունենայ 13 ոսկերին տարեթոշակ տանալ և այդպիսին եթէ կին ալ ունենայ, 19 ոսկերին և 10 շիլին տարեթոշակ պիտի տանայ. Արկա կը ցուցնէ թէ գործաւորաց ծերութեան հանդիսիտի իրաւունքը հաստատուած է։ Այս օրէնքին հակառակորդները դիտել կուտան թէ ասիկա տասակ մը աղքատախնամութիւն է։ Մինչեւ մէկ ատենն ճիշդ է այդ, բայց ծերու թոշակը հիմնապէս կը տարբերի աղքատներու տրուած խնամքէն։ Նախ աղքատ մը տերութենէն նպաստ ընդունելու համար պէտք է որ աշխատելու անկարող ըլլայ կամ անգործ մնացած ըլլայ, առանց առոր պատճառը ինքը ըլլալու։ Անգլիոյ նոր օրէնքը այդպիսի պայմաններ չունի իր մէջ։ Անոնք որ աշխատելու անկարող ըլլալուն համար բան կ'ըլան աղքատախնամին, իրաւունք չունին ծերութեան թոշակ ընդունելու։ Դարձ չունեցողը աղքատախնամէն նպաստ կ'ընդունի թէեւ, սակայն գործ մը գտնելուն պէս կը դադրի իր ընդունած նպաստը։ Բայց ծերութեան թոշակի տնտեսական օրէնքին մէջ աշխատելու անկարողութիւնը դեր չունի, ինչպէս նաեւ անգործութիւնը. ծերութեան թոշակը մինչեւ իսկ կը նպաստ անգործութեան։ Վերջապէս, աղքատախնամին բերը թեթեւցնողը համայնքն է. ծերութեան թոշակը տերութիւնն է որ պիտի վճարէ։ Հեռւեւաբար Պ. Էսքուիթի բանախօսութենէն կը մակարերուի թէ ծերութեան համար տասնան ցուցուած 70 տարիքը եւլմայոյլական պատճառներէ առաջ եկած է և սկզբնաւորութեան համար է միայն։ Ճանչցուած է սա սկզբունքը թէ գործաւոր մը որոշեալ տարիքի մէջ իրաւունք ունի հանդիսիտ։ Հեռւեւաբար անգլիական օրէնսդրութիւնը կ'ընդունի այնպիսի սկզբունք մը, որուն ներքոյ ոչ մէկ տերութիւն ցարդ օրինական հանգամանք մը տուած չէր։ Պ. Էսքուիթի ծանուցած ընկերային-քաղաքական այս նորութիւնը գործաւորներու վիճակին բարւոքման համար Պիզմարքեան ծրագրէն չատ աւելի ծանր պարտաւորութիւն մը կը պատճառէ Անգլիոյ տերութեան, քանի որ տերութիւնը յանձն կ'առնէ ծեր գործաւորներուն այնպիսի դիրքութիւն մը ընծայել, որով կարենան առանց աշխատելու ապրիլ իրենց կեանքին մնացորդ մասը։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 13 մայիս.—Սակարանը վերջապէս թօթափած ըլլալու երեւոյթը ունի իր երկարատեւ թմրութիւնը։ Առջի օրուան լաւագոյն տրամադրութիւնները այս օր չարանակեցին զգալի կերպով և գրեթէ բոլոր գիները բարձրացան են։ Ցարտական Ռանդը հասաստուն է՝ 96.62։ Օտար արժէթուղթերը բռնուած են, մանաւանդ սպանիական արտարիներ։ Իւսական արժէթուղթերէն մեկ քանի վաճառումներ տեղի ունեցան։ Օմ. արժէթուղթերու գիներուն բարձրացումը կը շարունակէ։ Օմ. Միաբեալը 95.40 եղաւ։ Օմ. Պանքա՝ 728։ Ռիօ Թինթօ 1504էն 1527ի բարձրացաւ, վասն զի պղինձը 57.10էն 57.17ի բարձրացած էր։ Պոլիս Դրաքայտրէի բաժնեթուղթերը ու գինը 10 ֆր. պակաս բացուեցաւ՝ 442 և յետոյ 434ի իջաւ՝ այն զրոյցին վրայ թէ Ընկերութիւնը մօտերս նոր բաժնեթուղթեր շրջաբերութեան պիտի հանէ, սակայն յետոյ գնումներ կատարուելով 447 գոցուեցաւ։ Կապարի հրաբարակը քիչ մը լաւ է, 13.02։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ անգլիական քանոլի աէները կէս «բուլան» վրայ դնելով 86.62 եղան։ Հաշուեյարդարումը դիւրութեամբ կատարուեցաւ ամսան «ռըբոռ»ներով։ Լոնտոնի անհատական պանքաներուն դրամի սակը հարիւրին երկուք է։ Ամերիկեան արժէթուղթերը միշտ բռնուած են։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային արժէթուղթերու գիները, Բարեյոյսէն, Գերլինէն և Բարիզէն եղած խնդրանքներու վրայ, բարձրացան։ Թրանսվալը 1.91 գոցուեցաւ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Վիեր Պանք Ֆէրայն հինգ միլիոն քուրոնի գնեց կարգ մը կալուածներ՝ Շոդէնրինկի մօտ։ Այդ կալուածները, որոնց մէկ քանի Պաուն Ալպերդ ը Ռոչիլտի կը պատկանին, վար պիտի առնուին և անոնց տեղ պիտի կառուցուի հսկայ չէնք մը։ Շինութեան ծախքը, գետիններու գնումն ալ միասին, տասը միլիոն քուրոնի պիտի հասնի։ Շինութեան համար մրցում պիտի կատարուի։

ԲԱՐԻԶ.— Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ ամագին փոթորիկ մը աւերեր է Օմաքայի հիւսիսային կողմերը։ Օմաքա մայրաքաղաքն է Նեպրասքայի նահանգին։ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռուդի Եւրոպա կատարած ուղեւորութիւնը —ինչ որ առաջին անգամն էր ամերիկեան նախարարի մը համար— ուրիշ նպատակ չունէր։

ԲԵՌԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը, այսօր, կատարեց Բէօնիսպուրկի դղեակին բացումը։ Թէեւ մէկ քանի լրագիրներ ծանուցած էին, սակայն կայսրը որ և է կարեւոր յայտարարութիւն չերաւ Ալզաս-Լորէնի նկատմամբ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Գերմանիոյ գաղթական նախարար Պ. Տէրնպուրկ, այսօր, այցելեց Անգլիոյ գաղթական պաշտօնարանը. մէկ քանի օրէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Ափրիկէի գերման տարածները։

—Ֆրանսայի առեւտրական նախարար Պ. Բասուրի, այս իրիկուն, ճաշեց արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյի տունը։ Օթէլները լեցուած են Անգլիոյ զանազան մասերէն ժամանած ուղեւորներով՝ ներկայ գտնուելու անգլիա-ֆրանսական ցուցահանդէսին բացման, որ վաղը տեղի կ'ունենայ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Վարմանտ բրոգէսէսին դատախօսութեանց դադարումը, որուն պաշտօնութիւնը պահանջած էր Վիեննայի պապական նուիրակը, կը չարունակէ խնդրոյ առարկայ ըլլալ։ Լրագիրները կը քննադատեն դատախօսութեանց դադարումը։

ՈՒԱՇԻՆԳԹՈՆ.— Իվքոնս ծովակալը, հրաժեշտ տալով ամերիկեան նաւատորմին սպաներուն, հաճ մը տրատանեց իրեն է պատիւ տրուած հոգեկրոյթին առեն. բաւ Թէ աշխարհի խաղաղութեան պահպանման համար աւելի նաւի և նաւազդիւանագէտի պէտք կայ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Այսօր տեղի ունեցաւ հիմարկէքը այն անագին չէնքին զոր Պ. Քարնէկի չինել կուտայ Ուաշինկդընի մէջ և որ իբրեւ դիւան պիտի ծառայէ հարաւային Ամերիկայի երկիրներուն։ Պ. Ռուզվէլտ, որ հանդէսին կը նախագահէր, ճառ մը խօսելով վեր առաւ հարաւային ու հիւսիսային Ամերիկաներուն համերաշխութիւնը, իբրեւ յաւաջընթաց նշան այն համերաշխութեան, որ քիչ առենէն պիտի հաստատուի հին և նոր աշխարհներու միջեւ։ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռուդի Եւրոպա կատարած ուղեւորութիւնը —ինչ որ առաջին անգամն էր ամերիկեան նախարարի մը համար— ուրիշ նպատակ չունէր։

ԲԵՌԼԻՆ ՍԱՍԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Ապրիլ 30/13 Մայիս

Օմ. Գանս. Միաբեալ 4 %	Գ. Ա. Ռ.	104 09
Ամէնէն բարձր գին	»	— —
Ամէնէն վար գին	»	— —
Բուսական Սկրիպտուպի գոց	Ֆր.	179 1/8
Ամէնէն բարձր գին	»	— —
Ամէնէն վար գին	»	— —

ԲԱՑՈՒՄ 1/14 Մայիս

Օմ. Գանս. Միաբեալ 4 %	Գ. Ա. Ռ.	104 17
» » » ժամ 5ին	Գ. Ա. »	104 18
Բուսական Սկրիպտուպի	Ֆր.	179 7/8
» » ժամ 5ին	»	180 —
Գասրաք Կ. Պոլսոյ	»	432 1/2
Ինտ. Երկթ. Պասրա. Ա.սերի Գ.Կ.	»	513 —
» » » Բ.սերի Գ.Կ.	»	510 —
» » բաժնագիր	Ա. Ռ.	16 05
Հիւսիսային Խարիսխ	»	38 —
Հիւսիսային Խարիսխի Հ.մասին	»

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՑԱՑՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հովանիին տակ ապաստանող գաղթականներու զեռեղման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կղզմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարզեւ չշահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կենան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին եօթանասունըհինգը պարգեւներու և ամորթիներու պիտի յատկացուի։ Ուստի այն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և առանցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ամորթի պիտի շահին։ Ինչպէս կ'երեւի սարեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նպաստաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմսակները զանազան տարաբաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմսակին դիմն նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմսակ գնողներուն դիրքերին մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս Թիրաժի յատուկ երեքական կոտորակաւոր տոմսակները՝ մէկիրեն 19 դրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 36 դրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 18 դրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 9 դրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և Կամուրջին գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմսակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարեան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն %ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 9. 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 12. առաջին Թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան պաշտօնական մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և եւմական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. Թիրաժ (Մարտի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգումար.	Բ. Թիրաժ (Ապրիլի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգումար.	Գ. Թիրաժ (Մայիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**600000**	**600000**	1	**300000**	**300000**	1	**300000**	**300000**
1	200000	200000	1	100000	100000	1	100000	100000
1	100000	100000	3	40000	120000	3	40000	120000
2	40000	80000	5	20000	100000	5	20000	100000
5	20000	100000	15	10000	150000	15	10000	150000
15	10000	150000	50	4000	200000	50	4000	200000
50	4000	200000	275	400	110000	275	400	110000
275	400	110000	3150	200	630000	3150	200	630000
3150	200	630000	—	—	—	—	—	—
—		—	3500		1710001	3500		1710000
3500		2170000						

Դ. Թիրաժ (Յունիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.	Ե. Թիրաժ (Յուլիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.	Զ. Թիրաժ (Օգոստոսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**300000**	**300000**	1	**300000**	**300000**	1	**400000**	**400000**
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
—		—	—		—	—		—
3500		1710000	3500		1710000	3500		1810000

Է. Թիրաժ (Սեպտ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.	Ը. Թիրաժ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.	Թ. Թիրաժ (Նոյեմբերի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**400000**	**400000**	1	**400000**	**400000**	1	**400000**	**400000**
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
—		—	—		—	—		—
3500		1810000	3500		1810000	3500		1810000

Ժ. Թիրաժ (Դեկտ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.	ԺԱ. Թիրաժ (Յունվ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.	ԺԲ. Թիրաժ (Փետրվ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգմր.
1	**500000**	**500000**	1	**600000**	**600000**	1	**1200000**	**1200000**
1	200000	200000	1	200000	200000	1	500000	500000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	400000	400000
2	40000	80000	2	40000	80000	1	300000	300000
5	20000	100000	5	20000	100000	1	200000	200000
15	10000	150000	15	10000	150000	10	100000	1000000
50	4000	200000	50	4000	200000	20	40000	800000
275	400	110000	275	400	110000	65	20000	1300000
3150	200	630000	3150	200	630000	300	10000	3000000
—		—	—		—	750	4000	3000000
3500		2070000	3500		2170000	1250	800	1000000
						21600	200	4320000
						—		—
						24000		17020000

ՀԱՍՈՑ

	Ոսկին 100ին
Ի։ բանկիչիւրը երկու օսմ. ոսկի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

ԾԱԽՔ

	Ոսկին 100ին
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու ցանկաժողովին պատկանած հարիւրին 17ը	8,500,000
Պէյ/էյէ և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքային Գլխոյ մասնաճիւղը այս անգամ իր պաղպաքայ մթերանոցը ընդարձակած և փոքր դրամարկղերուն թիւը աւելցուցած ըլլալով, հասարակութեան արամադրութեան ներքեւ կը դնէ զանազան արժէթուղթ, գոհարեղէն և կարեւոր թուղթեր պահելու համար։ Այն պողպատեայ մթերանոցին քով, դիւրութեան և ապահովութեան ամէն միջոցները ներկայացնող յատուկ տարհ մը յատկացուած է, ուր վարձակալները մուտք պիտի կրնան գտնել մասնաւոր դուռնակ մը՝ բաց ի կիրակիներէն, ամէն օր, նոյն իսկ օսմանեան օրերը՝ հետեւեալ ժամերուն։ Նոյեմբերի սկիզբէն մինչեւ ապրիլի վերջը առաւօտուն ժամը 7½/2ին (Ը. Ե.) մինչեւ ժամը 12½ (Ը. Թ.)։ Մայիսի սկիզբէն մինչեւ հոկտեմբերի վերջը առաւօտուն ժամը 7էն (Ը. Ե.) մինչեւ ժամը 12 (Ը. Թ.)։ Փափաքողները ամէն օր վերոյիշեալ ժամերուն կրնան այցելել սոյն պողպատեայ մթերանոցը և տեղեկութիւններ առնալ վարձքերու գիներուն վրայ, որոնք խիստ դիւրամատչելի են։ 20—4

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսա Շահանէ

Խազինէի Խասսա Շահանէէ միւպաշա օլունանաց լեվա պաղը Թալիպի էօնէսինէ օլուպ մայրը հինգի բաղարիրթի կիւնիւ իհալէի էվվելէսի իմրա գելընանաղընան շէրիթը միթէֆէրիաթը անլամագվէ միւնագասա սախիլ օլմագ իսթէեէնլէրին եիւզէ օն նիսպէթինէ թէէմինաթ ագէէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթահսիլէն եէվմը մէզքիւրաթ նիհանէթ սաաթ օնա գասար Խազինէի հէլիլէի միւշարիլէյհանա կէլմէլէրի իլան օլունը։

Ֆի 28 Նիսան 324 3—1

ՕՍՄ. ՇՈՓԵՆԱՒԵՐՈՒ ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՄԱԼԹԷԷԻ ԵՒ ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ ՄԻԶԵՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկսեալ 1908 մայիս 1/14ից
ցնոր տնօրինութիւն
ԵԷՆԻ-ՋԱՄԻ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻՆ ՀԱՄԵՄԱՏ

Շոգենաւերը կը հաղորդակցին Անատոլիի Երկաթուղիի կառավարութիւնին հետ

Հաղորդակց. կառավարութեան թիւը	Մեկնում		Նաւամատոյց
	Թ.	Կ.	Ժամ Վրկն.
1(¹)	9	47	Հէյպէլիէն Մեծ Կղզի և Մալթէէ։
3(²)	10	16	Հէյպէլիէն Մեծ Կղզի և Մալթէէ։
7	11	23	Հէյպէլիէն Մալթէէ։
11	12	28	Մեծ Կղզիէն Մալթէէ։
Հղրդ.	2	—	Հէյպէլիէն Մալթէէ։
17	2	55	Մեծ Կղզիէն Մալթէէ։
21	4	30	Հէյպէլիէն Մեծ Կղզի և Մալթէէ։
23	5	50	Հէյպէլիէն Մալթէէ։
27	8	24	Հէյպէլիէն Մեծ Կղզի և Մալթէէ։
33	11	5	Մեծ Կղզիէն Մալթէէ։
39	12	15	Հէյպէլիէն Մեծ Կղզի և Մալթէէ։
Հղրդ.	10	56	Մալթէէէն Մեծ Կղզի
4	12	2	Մալթէէէն Մեծ Կղզի
8	1	25	Մալթէէէն Մեծ Կղզի և Հէյպէլի։
10	2	25	Մալթէէէն Մեծ Կղզի
12	3	33	Մալթէէէն Մեծ Կղզի և Հէյպէլի։
16	5	18	Մալթէէէն Մեծ Կղզի
18	6	33	Մալթէէէն Մեծ Կղզի և Հէյպէլի։
24	10	19	Մալթէէէն Մեծ Կղզի
28	11	30	Մալթէէէն Մեծ Կղզի և Հէյպէլի։
36	1	45	Մալթէէէն Մեծ Կղզի և Հէյպէլի։

(¹) Այս երթեւեկը պիտի կատարուի 19/1 յունիսէն մինչեւ 18/31 յուլիս։

(²) Այս երթեւեկը պիտի կատարուի 1/14 մայիսէն մինչեւ 18/31 մայիս և 19/1 օգոստոսին պիտի վերսկսի։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— 1881 դեկտ. 8/20 թուակիր կայս. հրամանագրին Ե. և Ժ Գ. յօդուածներուն և 1903 սեպտ. 1/14 թուակիր յուսելուածական հրամանագրին Ժ Գ. յօդուածին համաձայն, Բուսելիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն հետեւեալ թիւերը, 34,319. 212,816, 275,650, 1,819,687, 1,819,688, 1,819,689 1,819,690, որոնք պարգեւ շահած են 1878 յունիս 1ի վիճակահանութեան մէջ և տակաւին չեն գանձուած, 1908 յունիս 1ին ցնչուած պիտի համարուին։ 20—11

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1320 Սեպտեմբեր 20 բուակիր Տեղամասով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Գալաթիա, Նազիր խան, Հէղարէն փողոց, թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Գալիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Գալիս, Մ. Ի. Սէաօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահէ Գրաբ թիւ 10։
Գալիս, Ապահ պէյ եւ Ընկ., Վէրնէէիլէր փողոց։
Գալիս, Գ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պանկէ Գրաբ, Իզմիր փողոց։
Գասրգիւղ, Ալէքսանդր Անառթասիոս շուկայի հրապարակ։
Գասրգիւղ, Մ. Ա. Ենդրիս, Մասա Հասաէան։
Գէօյիւքբէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօսկոս Եսանիաէս, Նամատասան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռոշի, Գէօյիւքբէրէ ճասաէան, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Մեծ Կղզի, Բէյօղլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիասէս, Կայսրանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Քէչէէեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԲԼԱՔՆԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՂԹԵՐԸ ԺՈՒԿԼԱՅԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՆ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ՍՈՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՐ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Գալաց եւ Օսէասի

Նաւաստ.	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիրա	4311	Հիսարլիկ	1581	Մարսէլլ	3709	Սարգիս	1119
Ալէքթ	3607	Տամրնա	938	Հինաու	3720	Մէքքաս	3557	Տիբրա	1735
Անտէլ	1541	Տաւրս	2383	Հորթիս	1600	Մէլլ	1057	Միլլիս	119
Աթիւրքը	2277	Տրաքս	1718	Հումպէց	595	Մանչէսթէր		Ոգէբ	1203
Գասանս	1823	Տինամս	504	Իսպէ	2354	Մաւրիլլ	3419	Թասոս	1323
Գարասին	1264	Էպքը	3464	Իսաեան	5540	Նէքս	1933	Թ. Ուիլիամ	1546
Գէֆէլլ	4431	Էլսանքաս	1520	Ճիւնէ	1030	Օսիս	4100	Թաքիս	3337
Գէյրս	1371	Էրամքս	1841	Քիլէս	1058	Պանթագիս	4036	Թալէս	1470
Գալիբրս	1837	Տիս	954	Քալիֆոն	2307	Օրլանս	1535	Օլիմպոս	242
Գաբէս	1244	Տինլանս	1828	Քոքէ	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գաղ	1094	Տլամինիս	349	Լէս	1053	Պոլ	510	Վալ	1289
Զիքաս	2729	Տքանտիքաս	4582	Լէքանթ	2273	Բրէլէս	3329	Վալիթուն	3391
Մասէթ	1831	Կալիլէս	3060	Լիվարնս	1643	Բինալս	1553	Նէաս	1350
Գալարաս	4235	Նիկոս	1143	Լարինս	3191	Բէլլս	1613	Զէրս	1200
Գանիս	2905	Պոլ	1011	Մալմ	734	Բէնէս	1739	Թարս	
Գարս	895	Կրոնս	1695	Մարէնիս	1273	Բաղարս	136	Մալեն	

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են.
Թոնիս չոգենաւը, նաւապետ Ֆարն։
Քոլինցօ չոգենաւը, նաւապետ Գրանթոն։
Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուին.
Վիկօ չոգենաւը, նաւապետ Հարպօրտ, մայիս 10ին։
Դիմել Գործակալներուն Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ԻՍՍՕՆ
Թիւ 22—24, Քիւլիւք Միւլէթ խան, Գալաթիա 10 50—21

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒՏՈՆ ԵՒ ՀԱՑ.

Ն. ԲԱՓԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԿԱՍԻՈՒՄ ՇՈՓԵՆԱՒԵՐ

Մայիս 18ին, Իմիրդի, Սեւ Ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մայիս 19ին, Իմիրդի, Մարսիլիա
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիբրի ճամբով)։
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօքհանէ քարափին վրայ։
15 50—19 Թ. ՌԸՂՈՒԼ

ՏՕՔԹ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

Կանանց եւ տղայոց ծննդամիջոցական եւ արտաքին հիւանդութիւնց, ի մասնաւորի գաղիական ու ջերմամիջոցական ախտերու։

Տօքթ. Ուղուրլեան որ երկար տարիներէ ի վեր նշանաւոր հիւանդանոցներու մէջ կ'աշխատէր, այս անգամ իր ընդարձակած հիւղին մէջ ալ աւելի հմտութիւն և փորձառութիւն ստացած՝ գիտութեան նորահար և դիւրաբոյժ մեթոտներու համաձայն կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։ Ըսել աւելորդ կը համարինք թէ հիւանդները իրենց առաջին այցելութենէն իսկ խիստ գոհ և յուսադրեալ պիտի մեկնին Ուղուրլեան էֆ.ի նրբաշէն և հարգաբեր խնամքներուն շնորհիւ։ Ունի մասնաւոր դարմանատուն մը՝ Սիրէնճի Թրամվայ ճաւտեսիին վրայ «Ֆեպիւս» լուսանկարչատան մէջ։

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 1-3 (Ը. Թ.) Բերա՝ Թագսիմ Ուղուրլեան դեղարանը, իսկ ժամը 4-11 իր դրամատնատունը։ 20—2

Կարոս հիւանդները միշտ ձրի

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՈՒԼՅՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1908 մայիս 5ին երեքշաբթի օր կատարուած վիճակահանութեան մէջ ամորթի շահած 20 բաժնեթուղթերու թիւերն են

21861—21865	21871 - 21875
21866—21870	21876—21880

Այս բաժնեթուղթերու տէրերը կը հրաւիրուին, ասկոսի 71 թիւ կարգնները անյատելէ յետոյ, իրենց պարտաթուղթերը ներկայացնել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, սկսեալ յունիս 1էն, ամէն շաբաթ, շաբթի և շաբաթ, կէս օրէն յետոյ ժամը 2էն մինչեւ 4. Փոխառնողը այսօրուընէ իսկ իրենց տրամադրութեան տակ կը գտնուին։ Այդ բաժնեթուղթերուն վճարումը, իւրաքանչիւրը 5 օսմ. ոսկիի, և անոնց փոխանակումը ժուրնոյնս բաժնեթուղթերու հետ, պիտի կատարուի աւանդ ձգուելէն ուրբ օր յետոյ։ Վիճակահանութեան տեղեկագիրը Տնօրէնութեան դիւանին մէջ կը գտնուի, ուրկէ կրնան տեղեկութիւն առնել բաժնետէրերը։

Աւտրիկ ցանկը այն բաժնեթուղթերուն, որոնք, ամորթի շահած ըլլալով նախապէս կատարուած վիճակահանութեանց մէջ, վճարուելու համար չեն ներկայացուած.—

13րդ Թիրաժին մէջ երկու բաժնեթուղթ, թիւ 246 և 1913. կտրոնին թիւը 59.

13,դ Թիրաժին մէջ հինգ բաժնեթուղթ, 21731—21735. կտրոնին թիւը 59.

15դ Թիրաժին մէջ մէկ բաժնեթուղթ, թիւ 20110. կտրոնին թիւը 63.

15դ Թիրաժին մէջ հինգ բաժնեթուղթ, թիւ 6426—6430, 22436 -22440. կտրոնին թիւը 63.

17դ Թիրաժին մէջ մէկ բաժնեթուղթ, թիւ 1874. կտրոնին թիւը 67.

17դ Թիրաժին մէջ հինգ բաժնեթուղթ, թիւ 5151—5155. կտրոնին թիւը 67.

18դ Թիրաժին մէջ մէկ բաժնեթուղթ, թիւ 633. կտրոնին թիւը 69.

18դ Թիրաժին մէջ տասը բաժնեթուղթ, թիւ 8311—8320. կտրոնին թիւը 69.

19դ Թիրաժին մէջ հինգ բաժնեթուղթ, թիւ 2606 - 2610. կտրոնին թիւը 71.

Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս, 5 մայիս 1908 2—1

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարարաւոր երթեւեկութիւններ

Մայիս

Գլ. 29|12 Պիրէան, Աղեքսանդրիա, Միջերկրեայ առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Թաղ-Սաիտ ու Սուրիոյ նաւահանգիստներու մասնաւոր չոգենաւին հետ։

Գլ. 29|12 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Արիմ-Կավկաս, Արիմ-Ազով, Օտեսա-Բէրտեան, Օտեսա-Նիքոլայեվ գիծերու չոգենաւերուն հետ։

Դլ. 30|13 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին։

Նլ. 1|14 Տարանթէ, Միթիլին, Իզմիր, Բիւռա, Բրինդիզի, Պերութ, Եաֆա, Բաս-Սաիտ, Աղեքսանդրիա, Իրեկլեան ժամը 4ին։

Շբ 3|16 Օտեսա, ժամը 12ին։ 50—27

ԺԱՆ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԱ.

—Մէջեր մը կայ, դիտել տուաւ Օր. Ճուլիա Ներբօրէն, բայց չեմ ուզեր ձեզի ըսել։

—Ինչո՞ւ համար հարցուց Միլու. որդեղ բան է մարդու հետ իմանալը։ Չէի կարծեր որ այդ թերութիւնը ունիք։

Խեղճ աղջիկը կասկածիր եղաւ վենուսայի պէս ու բողոքելից չեշտով ըսաւ.

—Ո՛վ իմ բարեկամս, ո՞ւրքան գէշ կը ճանչնաք զիս. մարդու հետ իմնող աղջի՛կ եմ մինթէ։

—Ուրեմն ինչո՞ւ կը մերժէք ըսել այն բանը զոր կը փափաքիմ իմանալ։

—Որովհետեւ պատճառներ ունիմ...

—Բայց ինչ պատճառներ։

—Իմ մէջերս չատ գէշ է և իրարմէ պիտի բաժնէ մեզ. մնաց որ՝ երկուքին վրայ մէկ հաւանականութիւն կայ թէ ձեր հաճոյքը պիտի վայելէք։ Ես առանձին պիտի ձանձրանամ...

—Ես ուրիշ բան կը փափաքիմ. սակայն եթէ չկարենաք միջոց մը գտնել, ձեր միջոցը ի գործ պիտի դնենք, զոր կը կասեմ։ Ժամը տասնմէկուկէսին Բլիւնիի մօտ կատքէն վար կ'իջնեցնեմ ձեզ և ես Տէժազէ Թատրոնը կ'երթամ։

—Օ՜հ, դուք որ այնքան խելացի էք, չանացէ՛ք ուրիշ միջոց մը գտնել։

—Ահա ուրիշ բան, ըսաւ Միլու յաղթական չեշտով մը։

Բայց իր ընկերուհին հարցաքննող աչքերուն առջև Միլու պահ մը լուռ մնաց և աւելի ցած ձայնով ու հեծեծագին չեշտով մը ըսաւ.

—Թերեւս...

—Օ՜հ, խօսեցէ՛ք, խօսեցէ՛ք, Թախանձեց հէգ ու ջղաբդիռ տիրուհին։

—Ինչպէս ըսի քիչ մը առաջ, կառք մը պիտի նստինք։ Դռնապանուհիին խցիկին առջևէն անցնելով պիտի հարցնէք թէ նամակ կա՞յ, որպէսզի այդ խեղճ կինը անօգուտ և յոգնեցուցիչ վերելք մը չկատարէ։ Եթէ նամակ կայ, ձեր սենեակը ելլել պիտի ձեւացնէք և յետոյ վար պիտի իջնէք անապարանքով։ Ներքին առջևէն անցած տեսնիդ պիտի ըսէք. «Չեմ դիտեր խելքս ո՞ւր գացեր է. երբ մարդ խելոյեղ կը դառնայ՝ գոնէ որունքներուն ուժ տալու է։» Յետոյ նամակները փութով ինծի պիտի բերէ՛ք։ Անշուշտ ձեր չփակին մէջ պիտի պահէք, որպէսզի դռնապանուհին ձեռքերնիդ չտեսնէ զանոնք։

—Այո՛, բարեկամս, բայց եթէ նամակ չելլայ։

—Այն ատեն իրագործէ վեր պիտի ելլէք և Օր. Մարթի պիտի ըսէք. «Այս իրիկուն պիտի երթամ տուգեմ թէ պարոն Մարիզի նկատմամբ եղած ամբաստանութիւնները իրաւցնէ տխմա՛ր են, ինչպէս կը հաւատամ։» Ու համարձակ չեշտով մը պիտի աւելցնէք. «Քլիւնիի անշահ կիներուն վրայ կը դառնայ խնդիրը, այնպէս չէ՞։

—Եթէ երբեք Մարթի դուրս ելած ըլլայ...

—Բարեկամուհիս, Աստուծոյ աղաչե՛ցէ՛ք որ Մարթի տունը գտնուի կամ նամակները եկած ըլլան. եթէ ոչ երկու պահակներու պիտի նամանիք, իրարմէ հեռու երկու տուներու առջև կեցած։

ԺԲ.

Օրիորդ Ճուլիա հլուութեամբ գործադրելէ յետոյ Միլուի հրամանները, Մարթի ուղղուած երկու նամակները առաւ դռնապանուհիէն։ Յետոյ սկսաւ սանդուղքէն վար ելլել։ Առանց ձեւացում մը ընելու՝ ուղղակի սենեակ գնաց։ Ճշմարիտ խոշնչանք մը կը զարթուցանէր իր սրբուհիին նամակները դնելու։ Երկրորդ նամակն ալ միեւնոյն ձեւով բացաւ, բայց այդ գործողութիւնը կատարած միջոցին Օր. Ճուլիա կանգ առաւ. քիչ մը մտածեց։ Դրան կողմէ աղմուկ մը լսեց։ Պահ մը սպասեց։ Աղմուկը չկրկնուեցաւ։ Գնաց դուրսը նայեցաւ. անտարակոյս բան մը չկար։

—Աղջիկս դարձեր եմ տարդեօք։

Ճուլիա նշմարեց որ յանկարծակիի գալու վախին մէջ անկանոն շարժում մը ըրած և պահարանին մէկ կողմը պատռած էր։

—Աւելի գէշ. պիտի այրեմ այդ նամակը։

Ու համարձակօրէն բացաւ նամակը, առանց գգուշութեան, իբր թէ իրեն ուղղուած ըլլար։ Քանի մը տող միայն կը պարունակէր.

«Մի՛ մտնաք թէ այսօր, քանզմէկ սեպտեմբեր, կէս գիշերուն, Բլիւնի Թատրոնին դերասանուհիներուն ելքի դրան առիւ ապացոյցը պիտի ունենաք թէ գեղադէմ Ալպէր ինչ հաւատարիմ սէր կը տածէ ձեր նկատմամբ։

Էմիլ ԿՕՆՏԻՆԷ»

—Դիտէի Բլիւնին ըլլալը, յայտարարեց Ճուլիա յաղթական կերպով։

Վարժուհին դուրս պիտի ելլէր, այդ լուրը Միլուի հաղորդելու համար, երբ դրան առջև Մարթի զարնուեցաւ գրեթէ։

—Պահ մը անխելքութիւնն ըրի դուրս ելլելու, բայց ինքզինքս զգեցի խկոյն... Տունը պիտի մնամ։

—Նամակ մը ունիք, ըսաւ Օր. Ճուլիա։

Փութոյ յանձնեմ նամակը։ Մինչ Մարթ հանդարտօրէն կը բանար զայն, Ճուլիա յարեց.

—Ցաւանք թէ ազէկ լուր մը կը հաղորդէ։

Միամտօրէն հարկ դառած էր կեղծ ենթադրութիւն մը ընելու, որպէս զի դիմացինը չկասկածի թէ նամակին բովանդակութեան տեղեակ էր ինք։ Մարթ կարդալէ յետոյ այդ նամակը, տեղանին վրայ նեռեց զայն ու դառն